

PUB. OVIDII
NASONIS
De TRISTIBUS
LIBRI V.¹¹

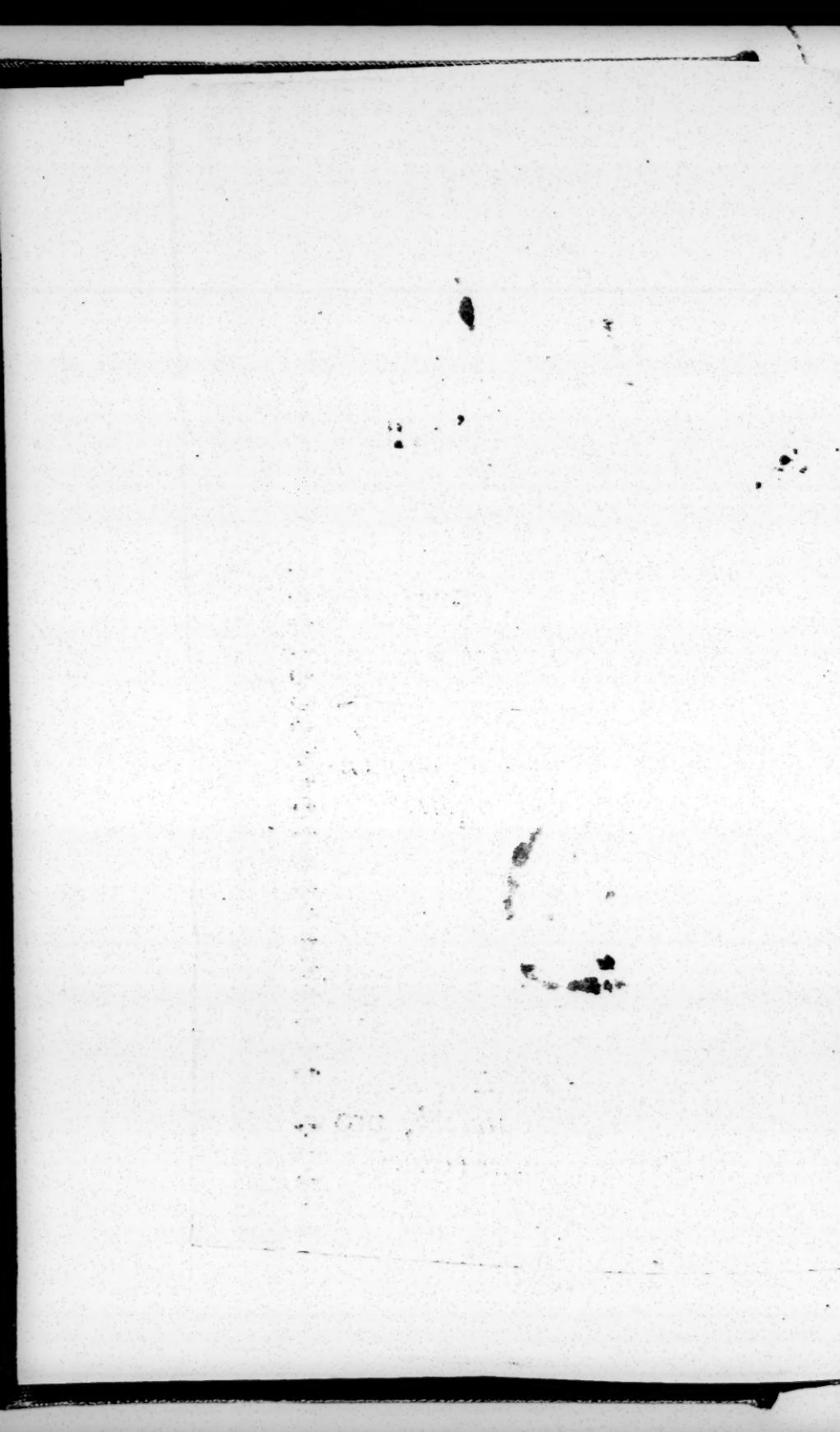
Cum ANNOTATIONIBUS
minime rejiciendis.

*Ex collatione exemplarium, à quam-
plurimis mendis purgati.*

LONDINI,
Excudebat Johannes Macosk, pro
Societate STATIONARIORUM.

1653.

PUB. OVID. NASONIS
De Tristibus. Lib. I.

ELEGIA I.

Alloquitur librum ut Romanum vedit, & quid
ei faciendum sit admittat.

PArve (nec invideo) sine me liber ibis in urbem; **E**x **T**ome
Hei mihi, *quod domino non licet ire tuo! **R**oman.
Vade, sed incolitus, qualis decet exulis esse; *** Q**uo.
In felix habitum temporis hujus habe.

Nec te purpureo velenti vaccinia succo;
Non est conveniens luctibus ille color:
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur;
Candida nec nigrâ cornua fronte gerat,
Nec fragili gemine poliantur pumice frontes,
Hirsutus *passis ut videare comis.
Felices ornent hæc instrumenta libellos;
Fortunæ memorem te decet esse mea.

*Neve litorarum pudeat ; qui viderit illas,
De lacrymis factas sentiat esse meis.
Vade liber, verbisq; meis loca grata saluta ;
Contingim ecclie quo licet illa pede.*

*Si quis, ut in populo nostrî non immemor illo,
Si quis, qui quid agam forte requiret, erit :
Vivere me * dices, salvum tamen esse negabis ; * Dicas.
Et aquae quæd visitam munus habere Dei*

*Atque ita tu tacitus querenti plura; legendum:
Nè * quæ non opus est foris loquare cave. * Quod o-
Proximus admonitus repetet mea crimina lector, pus non-*

*Et per ager populi publicus ore reus.
Tu cave defendas, quamvis mordebere dictis;
Causa patrocinio non bona major erit.*

*Invenies aliquem qui me suspirat ademptum,
Carmina nec fuccis perlegat ista genis.
vacitus secum, nè quis malus audiat, optet,
sit mea lenissa Cœlare, omnia levia.*

TRISTIUM

² Nos quoq; quisquis erit, nè sit miser ipse prece-
Placatos miseric qui volet esse Deos : (muri
Quaq; volet, rata sunt ; ablataq; principis ira
Sedibus in patriis det mihi posse mori.
Us per agas mandata liber, culpabere forsani,
Ingenitq; minor laude fratre mei.

Judicis officium est, ut res, ita tempora rerum
ficiam. Quare: quafito tempore tutus eris.

Alacritas Carmina proveniunt animo deducta sereno :
ad poema Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

82. Carmina secessum sribentis & otia quarunt :
Me mare, me venti, me fera jactat hyems.
Carminibus metus omnis abest : ego perditus ensi
Hæsum jugulo jam puto, jamq; meo.
Hac quoq; que facio, judex mirabitur aquui
Scriptaq; cum venia qualiacunq; leget.
Da mibi Maeniden, & tot circumspic casus ;
Ingenium tantis excidet omne malis.
Deniq; securus fame liber ire memento,
Nec tibi sit lectio displicuisse pudor.
Non ita se nobis præbet Fortuna secundam,
Ut tibi sit ratio laudis habenda tuae.
Donec eram solus, tiruli rangebar amore,
Quærendiq; mihi nominis ardor crat.

Stodium Carmina nunc simulo, studiumq; quod obfuit odi
obfuit O. Sit sati ingenio sic fuga perta meo.
vidin. I tamen ; & pro me tu, cui licet, aspice Romanos
• Possem Dii facerent * posses non meus esse liber.
nunc. Nec te, quod venias magnam peregrinus in u
Ignotum populo posse venire pura. (bar
• Lique. Or titulo carcas, ipso noscere colore,
Dissimulare velis se * licet esse meum.
Clam tamen intrato, nè te mea carmina ledam
Non sunt ut quandam plena favoris erant.
Si quis erit, qui te, quod sis meve, esse legendu
Non poterit, è gremio rejiciat, suis
Inspice, die, ritulum ; non sum pro error amori
obfuerunt Quos meruit puero, tua de die illud opere
• id. Forhian expelles in morte, et in vita regna
Si viderit te iheri, et in vita regna domum
P. no[n]

LIBER I.

3

Ignoscant augusta mihi loca, dñq; locorum:

Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.

Esse quidem memini mitissima sedibus illis

Numina; sed timeo qui nocuere deos.

Terretur minimo penna stridore columba

Wngibus, accipiter, saucia facta ruo.

Nec procul à stabulis audet discedere, si quis

Excusa est avidi dentibus agna lupi.

Vtaret cælum Phaëthon, si viveret; & quos

Optarat stulte, rancore noller equos.

Me quoq; quæ sensi, facio Jovis arma timere;

Me reor infesto, cum tonar, igne peti.

Quicunq; Argelica de classe Capharea fugit,

Semper ab Euboëis vela retorquet aquis;

Et mea cymba semel vastâ percussa procellâ,

Illum, quo lassa es, horret adire locum.

Ergo cave liber, & timidâ circumspice mente,

Et satiis à media sit tibi plebe legi.

Dum petit infirmis nimium sublimia pennas

Icarus, Icaris nomina fecit aquis.

Difficile est iamen hinc remis uteris, an aurâ,

Dicere: consilium resq; locusq; dabunt.

Si poteris vacuo tradi, si cuncta videbis

Mitia, si vires fregerit ira fusa;

Si quis erit qui te dubitantem & adire timet, dandis illi-

Tradat, & ante tamen pauca loquatur, adi.

Luce bonâ, domineq; tuo felicior ipso,

Pervenias illuc, & mala nostra leves.

Namq; ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit,

Suis Achilleo tollere more potest.

Tanquam nè noceas, dum sis predeesse, videte;

(Nam spes est animi nostra timore minor)

Quaq; quiescebat, ne mora resavias ira,

Et pœnæ tu sis altera causa, care.

Cum tamen in nostrum fueris penetrare receptus,

Centigerisq; tuam, scrinia parva, domum;

Aspicies illuc positos ex ordine fratres,

Quos studium cunctos evigilavit idem;

Cetera turba palam titulos offendit sparsos,

Et sua detestâ nomina fronte geris:

Icari ex-
emplum.

Occasio-
nes in

dandis illi-
teris que-
rendæ.

Sunt enim
& ingeni-
orum lis-
beti.

TRISTIUM

Libri a.
m. viii.

4

Tres procul obscurā latitantes parte videbis;
 Hi quoq; quod nemo nescit, amare docent;
 Hos in vel fugias; vel, si satis oris habebis,
     Oedipodas facito, Telegonosq; voces:
 Deq; tribus moneo, si qua est tibi cura parentis,
     E quenquam, quamvis ipse docebit, ames.
 Sunt quoq; mutata ter quinq; volumina formæ;
     Nuper ab exequiis carmina rapta meis:
Mertmor- Hū mando dicas, intermutata referri
 phoses O. Fortunæ vultum corpora posse me.
 vidii. Namq; ea dissimilis subito est effixa priori,
     Flendaq; nunc, aliquo tempore leta fuit.
 Plura quidem mandare tibi, si queris, habebam
     Sed vereor tardæ causa fuisse morte.
 Et si que subeunt tecum liber omnia ferres,
     Sarcina laturo magna fururus eras.
 Longa via est, proerna; nobis habitabitur ora
     Ultimus, à terrâ terra remota mea.

ELEGIA II.

Supplicatio ad deos, ut ab imminentí naufragi-
 cum incolumem servar.

Dili maris tig cali (quid enim nisi vota supra
 solvere quassare parcere metra ratis: (sū)
 Nére treco magni subscribit Cæsaris ira;
     Sæpe premente deo fert deus alter opem.
 Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo;
     Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.
 Oderat Æneam propior saturnia Turno;
     Ille tamen Veneris numine tutus erat.
 Sæpe ferox cauium periit Neptunus Ulyssem;
     Eripuit patruo sæpe Minerva suo.
 Et nobis aliquid (quasmvis distamus ab illis)
     Quis vetat, iratio, numen adesse, Deo?
 Verba miser fustra non proficiuntia perdo;
     Ipsa graves spargunt ora loquentis aquæ;
 Terribiliq; Notus jactat mea verba; precessq;
     Ad quos militumur, non finit ire deos.
 Erat idem venti, nō causi ixtar in una;
     Velox neficio quod volaq; nostra seruit.

LIBER I.

Ole miserum! quanti mones volvuntur aquarum!
Nam jam tactores fidera summa putes.

Quoniam diludit suifidur aquore valles?

Nam jam tactores tactara nigra putes.

Quocunq; aspicio, nihil est nisi ponus or^* aer;

Fluctibus hic errans, rubibus ille minax.

Inter utrumq; frenante immensi murinure venit;

Nescit, cui domino pareat, unde maris.

Nam modo purpureo vites caput Eurus ab Ortus;

Nunc Zephyrus sero vespero missus adest:

Nunc gelidus sica Boreas baccatur ab Arcto:

Nunc Noctis adversa pralia fronte gerit.

Recter in incerto est; nec quid fugiace, perire.

Invenit: ambiguitas stupet ipsa malis.

Scilicet occidimus; nec spes est illa salutis;

Dumq; loquor, valeus obnisi unda meos.

Opprimet hanc animam fluctus; frustraq; perenni

Ore necaturas accipiemus aquas.

At pia nil aliud quam me dolet exule conjux;

Hoc unum nostri seitq; gemitq; mali.

Nescit in immenso settari corpora ponti;

Nescit azi ventis; nescit adesse necesse;

O bone, quod non sam mecum ascendere passus;

Nem mihi mors misero bis patienda foret!

At nunc, ut peream, quoniam caries illa periculo,

Dimidiata corie parte superstes ero.

Hei mihi! quam celeri micuerunt rubra flammæ!

Quantus ab aibereo personar axe fregor!

Nec levius laterum tabule feruntur ab undis,

Quam grave balistæ mœnia pulsat onus.

Qui venit hic fluctus, fluctus supercminet omnes;

Posterior nono est, undecimq; prior.

Non lethum timeo; genus est miserabile leibi:

Demite naufragium, mors mihi manus erit.

Est aliquid, fatiq; suo ferroq; cadentem

In solidâ moriens ponere corpus humo:

Ez mandare suis aliqua, sperare sepulcrum,

Et non aquorei piscibus esse cibum.

Fingit me dignum tali nece: non ego solus

Hic orbor; Immeritos cur mea pœna trahit?

Hydrobo-

Ie. Mare

Seruitura

* Ether.

Conjux

Nalonis.

Decume-

nus siue

tum inel-

ligo.

Mare

multe pre-

sepulcro.

TRISTIUM

Prō superi, viridesq; Dii, quibus & quora cura:
 Virág jam vestras fistite turba minas:
 Quamq; dedit vitam mitissima Cæsar is ira,
     Hanc finite infelix in loca jussa feram.
 Si, quoniam merui pœnam, me perdere vultis:
     Culpa mea est, ipso judice, morte minor.
 Mittere me Stygias si jam voluisset ad undas
     Cæsar, in hoc vestrā non eguisset ope.
 Et illi nostri non invidiosa crux
     Copia: quodq; dedit, cùm volet, ipse feret.
 Vos modò, quos certè nullo, puto, criminis lœsi,
     Contenti nostris jam precor esse malis.
 Nec tamen, ut cuncti miserum servare velitis,
     Quod periit, salvum jam caput esse potest.
 Ut mare subsidat, ventisq; ferentibus utar,
     Ut mibi parcat, non minus exul ero.
 Non ego divitias avidus sine fine parandi,
     Latum mutandis mercibus æquor aro:

 Naso A- Nec peto, quos quondam petii studiosus, Aihenae,
 thenis.   Oppida non Afiae, non mihi visa prius:
 eruditus.   Non ut Alexandri claram delatus in urbem,
 Alexan-   Delicias videam, Nile jocose, tuas.
 drinas De- Quod facile est, opto ventos (quis credere posset?)
 licias   Sarmatis est tellus, quam mea vela petunt.
 Quintilia- Obligor ut tangam laevi fera littora Ponti,
 nus vocat.   Quodq; sit à patria jam fuga tarda queror.
     Nescio quo videam positos ut in orbe Tomitas,
     Exitii facio per mea vota viam.
 Si me diligitis, tantos compescite fluctus,
     Prouaq; sint nostra numina vestra rati.
 Sen magis oditis, jussæ me advertite terræ;

 Supplicii   Supplicii pars est in regione mori. (ii)
 pars pere- Ferte (quid hic facio?) rapidi mea corpora ver
 grinarii.   Ausonios fines cur mea vela vident?
     Noluit hoc Cæsar: quid, quem fugat ille, tenet?
     Aspiciat vulnus Pontica terra meos.
 Et iubet, & merui; nec qua damnaverit ille
     Crimina, defendi fasce piūmve puro.
 Si tamen acta Deos nunquam mortalia fallunt
     A culpa facinus scitis abesse mea.

L I B E R I.

Immo ita si scitis, si me meus abstulit error,
s' iultaq; mens nobis, non scelerata fuit:
Quid licet è minimis, domui si fravimus illi;
Si satè Augusti publica jussa mibi.
Hoc dace si duxi felicia secula, pro quo
Cæsare thura, piis Cæsaribusq; dedi.
Si fuit hic animus nobis, ita parcite dñi;
Sin minus, alta cædens obruat unda caput.
Fallor? au incipiunt gravidæ evanescere nubes?
Victræ mutati frangitur ira maris?
Non casu vos, sed sub conditione vocati,
Fallere quos non est, hanc mibi fertis opem.

7

Error is
qualis fue-
rit, non-
dum li-
quet inter
gramma-
ticos.

E L E G I A III.

Ut ex urbe Roma discesserit, nec non conjigit
& suorum lacrymas moratur.

Cum subit illius tristissima noctis imago,
Quæ mibi supremum tempus in urbe fuit.
Cum repetto noctem, quâ tot mihi chara reliqui,
Labitur ex oculis tunc quoq; gutta meis.
Nam propè lux aderat, quâ me discedere Cæsar
Finibus extrema jussera Afsonie. D'es in-
Torpuerant longa peccora nostra morâ
Non mihi servorum, comites nec cura legendi,
Non aptæ profugo vestis, opifæ fuit.
Non aliter stupui, quām qui fœvis ignibus ictus
Vivit; & est vitæ nescius ipse sua.
ut tamen hanc animi nubem dolor ipse removit,
Et tandem sensus convalescere mei:
Alloquor extremum mæstos abiturus amicos,
Qui modò de multis unus & alter erant.
Uxor amans flentem fœnacrius ipsa tenebat,
Imbre per indignos usq; cedente genas
Nata procul Libycis aberat diversa sub oris;
Nec poterat fati certior esse mei.
Quocunq; afficeres, luctus gemitusq; sonabant;
Formaq; non taciti funeris intus erat.
Fæmina, virq; meo, pueri queq; funere merent,
Icq; deme lacrymas angulus omnis habet.

52

8 TRISTIUM

Si licet exemplis in parvo grandibus uiri;
Hoc facies Troja, cum caperetur, erat.

Intempesta nox. Jamque quiescebant voces hominumque canumque;

Lunaque nocturnos alti regebat equos.

Capitolio Hunc ego suspicetus, & adhuc Capitoliz cerneret;

conjurata Que nostro fratribus juncti fuere lari;

sunt domini Numina vicinis habitantia sedibus, inquam,

Nasonis. Jamque oculis nunquam tempore videnda meis.

Diique relinquendi quos urbs habet alta Quirini,

E te salutari tempus in omne mibi.

Et quamquam sero clypeum volt vulnera sumo,

Attamen hanc oiliis exonerare fugam;

Celestijque viro, quis me decepit error,

Dicite; pro culpa ne scelus esse putet;

Ut quae sentitis, pena quoque sensiat auctor;

Placato possum non miser esse Deo.

Hac prece adoravi superos ego; pluribus uxor,

Singuli medios imbediente sonos.

Illa etiam ante lares sparsis prostrata capillis,

Contigit extructos ore tremente focos.

Multaque in adversos effudit verbi perates,

Pro * deplorato non valitura viri.

Jamque more spatium nox precipitate negabat;

Versaque ab axe suo Parrasis Arctis erat.

Quid facerem? blando patriae retinebar amorem

Ultima sed iussa nox erat illa fuga.

Ah quoties aliquo dixi properante, Quid urgeat?

Vel quod festinas ire, vel unde, vide!

Ah quoties certam me sum mentitus habere

Horam, proposita quae foret apta viae!

Ter limen tetigi, ter sum revocatus; & ipse

Indulgens animo pes mibi tardus erat.

Sepe vale dicto, rursus sum multa locutus,

Et quasi discedens oscula summa dedi;

Sepe eadem mandata dedi; meque ipse fecelli,

Respiciens oculis pignora chara meis. (inquit)

Scythia. Denique quid propero? Scythia est, quod mittimus.

Roma relinquenda est; ueraque justa mora est.

Uxor in aecrum vivi vivi negatur,

Et domus, & fide dulcia membra domus;

Quisque

LIBER I.

9

Quosq; ego dilexi fraterno more sodales :

O mini Thesæa pectora juncta fide !

Dum licet amplexar ; nunquam fortasse licebit

Amplius ; in lucro est quæ datur hora mibi.

Nec mora ; termo is verba imperfecta relinquo,

Amplexus animo proxima quaq; meo.

Dum iegor & sumus cælo nitiq; sumus alto

Sic' a gravis nobis Lucifer ortus erat.

Dividit haec taliter, quā si mea mēbris relinquā;

Et persubsum i corpore visa suo est.

Sic doluit * Priamus tunc, cūm in contraria * ver- * Metitur.

Ulores habuit preditionis * equus. * Verso.

Tunc verò exoritur clamor, gemitusq; mcorum, * Equos.

Et feriunt m̄x, & pectora nuda manus.

Tunc verò conjux bumeris abeuntis inhærens,

Miscuit hæc lacrimis iristia dista meis,

Non potes avelli, simul hinc, simul ibimus ambo;

Te sequar, & conjux exulis exil ero :

Et mibi facta via est, & me capit ultima tellus;

Accedam profuga sarcina parva rati.

Te jabet à puris discedere Cæsar isira ;

Me pietas : pietas hæc mibi Cæsar erit :

Talia tenabui, si & tentaverat ante,

Vixq; dedit viðus utilitate manus.

Egredior, sive illud erat sine funere ferri,

Squalidus, immisus hirta per ora comis.

Illa dolore amens tenebris narratur obortis

Semianimis mediâ procubuisse domo :

Uq; resurrexit, fædati pulvere turpi

Crinibus, & gelida membra levavit humo,

Se modò desertos modò deplorâsse penates ;

Nomen & crepti sepe vocâsse viri :

Nec gemuisse minus, quam si natæve, meumve

Vidisset stratos corpus habere rogos :

Et voluisse mori, moriendo ponere sensus ;

Respectuq; ramen non periisse mei.

Vivat, & absentem (quoniam sic fata vulerunt)

Vivat, & auxilio sublevet usq; suo.

Tingitur oceano cuiusq; Erymanividos Urse,

& aquoreatq; suo sidere turbat aquas :

Iterata pi-
etas.

Elatus

Naso.

Nos

TRISTIUM

Nos tamen Ioxium non nostrâ fidimus & quor
 Metus autem Sponte : sed audaces cogimur esse metu.
 dacestan. Me miserum ! quantis nigrescunt aquora ventus,
 dem facit. Erutaq; ex imis fervet arena fretis :
 Monte nec inferior, proræ puppiq; recutue
 Insilit, & pictos verberat unda dcos.
 Pinca texta sonant, pulsi stridore rudentes,
 Aggitq; nostris ipsa carina malis.
 Navita confessus gelidum pallore timorem,
 Jam sequitur vietus, non regit arte rarem.
 Utq; parum validus non proficiens rector
 Cervicis rigidæ fræna remittit equo :
 Sic non quod voluit, sed quod rapit impetus unda,
 Aurigam video vela dedisse rati.
 Quod nisi matatas emiserit æolus auras,
 In loca jam nobis non adeunda ferar.
 Nam procul, Illyricis lœva de parte relictis,
 Interditta mibi cernitur Italia.
 Nasoni I. Desinat in vetitas, queso, contendere terras,
 talia inter- Et mecum magno pareat unda Deo.
 dicta. Dum loquor, & cupio pariter, timeoq; reprehendi,
 Increpuit quantis viribus unda laius !
 Parcite cœrulei vos saltam numina ponit,
 Infestumq; mibi sit satiis esse forem.
 Vos animam sœvae fessam subducite morti ;
 Si modo, qui periiit, non periisse potest.

ELEGIA IV.

Ad amicum, qui etiam in adversis fides
 permanserat.

OMibi possit nullus unquam memorande sodali,
 Et cui præcipue fors mea visa sua est!
Atronitum qui me (memini) charissime primus
 Ausus est alloquio sustinuisse tuo :
Qui mibi consilium vivendi mite dedisti,
 Cum foret in misero pectore mortis amor.
Scis bene cui dicam, positis pro nomine signis :
 Officium nec te fallit, amice, tuum.
Hec mibi semper errant ius in fixa medallis :
 Perpetuusq; animi debitor hujas ero.

Spiritus

Spiritus hic vacuas prius extenuandas in auræ
Ibit, & in rapido descret offa rogo,
Quam subeant animo meritorum oblia via nostro,
Et lengā pietas excidat ista die.

Dii tibi sint faciles, & opis nullius egentem

Fortunam præsent, dissimilemq; meæ:

Si tamen hæc navis vento ferretur amico,

Ignoraretur forsitan ista fides.

Tbesca Pirithous non tam sensisset amicum,

Si non infernas vivus adisset aquas.

Ut foret exemplum veri Phocæus amoris,

Fecerunt furia, tristis Oresta, tua.

Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes,

Hyriacida Nisi gloria nulla foret.

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum :

Tempore sic duro est inspicienda fides.

Dum juvat, & vultu ridet fortuna screno,

Indelibatas cuncta sequuntur opes :

At simul intonuit, fugiunt, nec noscitur ulli,

Agminibus comitum qui modò cinclus erat.

Atq; hæc exemplis quondam collecta priorum,

Nunc mibi sunt propriis cognita vera malis.

Vix dno træsve mihi de tot supercessis amici :

Cetera fortunæ, non mea turba fuit.

Quò magis, ô pauci, rebus succurrите lafis :

Et date naufragio littera tutæ meo :

Né ve metu falso nimium trepidate timentes,

Hâc offendatur uè pietate Deus.

Sæpe fidem adversis etiam laudavit in armis,

Inq; suis amat banc Cæsar, in hoste probat.

Causa mea est melior : qui non contraria fovi

Arma ; sed banc merui simplicitate fugam.

Invigiles igitur nostris pro casibus oro,

Diminui si quæ numinis èra potest.

Scire meos casus si quis desiderat omnes,

P!us, quam quod fieri res finit, ille petit.

Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent, Virgiliana

Parvaq; quot seccus corpora pulvis habet :

imitatio.

Multaq; credibili tulimus majora ; ratamq;

Quamvis acciderint, non habitura fidem.

Amicorum
fides rebus
adversis
elucet.

Fortuna
amicos
conciliat.

Suo perie-
culo disce-
re.

Fides in
hoste eti-
am lau-
danda.

*Pars etiam quædam mecum moriatur, oportet :
Mcq; velim possit di simulante tegi.*

*Si vox infragilis, peius mihi firmius ære,
Pluraq; cum linguis pluribus ora forent :
Non tamen idcirco complecteret omnia verbis,
Materiæ vires exuperante meas.*

*Pro duce Neritio docti mala nostra poete
Scribite ; Neritio nam mala plura tuli.*

Ulyssis &
Nasonis
collatio.

*Ille brevi spatio mulis erravit in undis
Inter Dulichias Ilia casq; demos.
Nos freta sideribus totis distantia mensos
Sors tulit in Geticos Sarmaticosq; sinus.
Ille habuit fidamq; manum, sociosq; nideles :*

Me profugum comites deseruere mei.

Ille suam latum patriam, vicitq; petebat :

A patriæ fugio viatus & exar ego. (vi)

Nec mihi Dulichium dominus est, libacœve, Samæ

*Pæna quibus non est grandis abesse locis :
Sed quæ de septem totum circumspicit orbem*

Montibus, imperii Roma Deumq; locos.

*Illi corpus erat duruvi patiensq; laborum ;
Invalida vires ingeniumq; mibi.*

*Ille erat assidue sœvis agitatus in armis :
Affuetus studiis molibus ipse fui.*

*Me Deus oppresit, nullo mala nostra levante ;
Bellatrix illi diva ferebat opem.*

*Cumq; minor Fove sit sumidis qui regnat in u-
Illum Neptuni, me Fovis ira premit. (dii)*

Ulyssis pe- Adde, quod illius pars maxima fœta laborum i-
ricta fa- Ponitur in nostris fabula nulla malus.

buola. Deniq; quæfitos tetigit tandem ille penates,

*Quaq; diu petiit, contigit arva ramen :
At mibi perpetuò patriæ tellure carendum est,*

Ni fuerit laeti molitor ira Dei.

ELEGIA V.

Ad Uxorem.

*Nec tantum Clario Lyde dilecta poëta,
Nec tantum Coo Battis amata suo est,
Pesteribm*

Pectoribus quanum tu nostrū uxor inhères,
 Digna minus misero, uou meliore viro.
 Te mea suppositā veluti trabe fulta ruina est :
 Si quid adhuc ego sum, muneris omne tui est :
 Tu facis ut spolium non sim, nec nuder ab illis,
 Naupfragii tabulas qui petiere mei,
 Vig rapax stimulante fame cupidusq̄ crux
 Incustoditum captat ovile lupus ;
 Aut ut edax vultur corpus circumspicit ecquod
 Sub nulla positum cernere possit humo :
 Sic mea nescio quis malè fidus rebus acerbis'
 In bona verturus, si paterēre, fuit.
 Hunc tua per fortis virtus summovit amicos ;
 Nulla quibus reddi gratia digna potest.
 Ergo quām misero, tam vero teste probaris :
 Hic aliquod pondus si modo restis habet.
 Nec probitate tuā prior est aut Hectoris uxor.
 Aut cemes extinctio Laodamia viro.
 Tu si Maonium uatem sortita fuisses,
 Penelopes esset fama secunda tue :
 Erive ibi hoc debes, nullo pia facta magistro,
 Cumq̄ nox mores sunt tibi luce dati :
 Femina seu princeps omnes tibi culta per annos,
 Te docet exemplum conjugis esse bonū ;
 Assimilemq̄ sui longā assuetudine fecit :
 Grandia si partis assimilare licet. (vires !
 Hei mihi, non magnas quōd habent mea carmina
 Nostraq̄ sunt meritis ora minorata tuis !
 Si quid & in nebīs vivi fuit arte vigoris,
 Extinctum lotgis excidit enī malis :   Ingenium
 Prima locum sanctas heroidas inter haberet :   calamis-
 Prima bonis animi conspicere tuis !   tibet ob-
 Quantumcumq̄ tamen præconia nostra valebunt, nūdatur.
 Carmisibus vives tempus in omne meis.

ELEGIA VI.

Ad amicos, qui ejus imaginem auro in-
 sculptam habebant.

Sy quis habebat nostris similes iu imaginē vultus,
 Denec uox hederas, Bacchica feris, tamis :

Ista

Ipsa deceni ieiros felicia signa poetas;

Tenporibus non est apia corona meis.

Hec tibi dissimula, semis tamen omnia sici,

In digito qui me fersq; refersq; tuo:

Efigiemq; meam fulvo compicus in auro,

Chara relegati, que notes, ora vides;

Que quoties spectas, subeat ibi dicere forsitan,

Quam procul a nobis Naso sodalis abest!

Ingenii Graia tua est pictas; sed carmina major imago

monumenta: Sani mea: que mando qualiacurq; legas;

mena et. Carmina mutatas hominum ducentia formas,

fugie, veræ In felix domini quod fuga rupit opus.

sunt homi- Hæc ego discedens, sicut bona multa memorum,

luma. Ipse meā posui mæstus in igne manu.

Uñq; eremasse suum fertur sub stipite natum

Thestias, & melior matre fuisse soror:

Sic ego non meritos, mecum peritura, libellos

Imposui rapidis viscera nostra rogis:

Metamor. Vel quod eram Musæ, ut crimina nostra, perosus

injetrix Vel quod adhuc crescent, & rude carmen era

igna. Quæ quoñā non sunt penitus sublata, sed extan-

Pluribus exemplis scripta fuissē reor;

Nunc precor ut vivant & non ignava legem

Otia deleant, admonentq; mei.

Nor tamen illa legi poterunt patienter ab ullis

Nesciat his summam si quis abesse manum.

Ablatum mediis opus est in eudibus illud:

Defuit & scriptis ultima lima meis:

Et veniam pro laude peto; laudatus abunde,

Non fastidius si tibi lector ero.

Hos queq; sex versus in prima fronte libelli

Si præponendos esse putabis, habe.

Orba parente suo quicunq; volumina tangis,

His saltē vestra detur in urbe locus.

Quoq; magis favas, non hac sunt edita ab illis;

Sed quasi de domini funere rapta sui.

Quicquid in his igitur viii rude carmen babe-

* Eram. Emmendatur, si licuisset, * erat. (b)

ELEGIA VII.

In amicum, qui illi pollicanti fidem fregerat.

IN caput alta suum labentur ab æquore retro

Flumina; conversis solque, recurret equis:

Terra feret stellas; cælum findetur aratro:

Vnda dabit flamas; & dabit ignis aquas:

Omnia naturæ præpostera legibus ibant:

Parsque, suum mundi nulla tenebit iter:

Omnia jam fient, fieri quæ posse negabam:

Et nihil est, de quo non sit babenda fides.

Hæc ego vaticinor, quia sum deceptus ab illo,

Laturum misero quem mibi rebar opem.

Tantâne te, fallax, cepere oblia via nostri?

Afflictumque fuit tantus adire timor?

Ut neque respiceres, nec solarè jacentem,

Dure? nec exequias prosequerèrè meas?

Illud amicitiæ sanctum & venerabile nomen

Re tibi pro vili, sub pedibusque jacet.

Quid fuit, ingenti prostratum mole sodalem

Visere? & alloquii parte levare tui?

Inquis meos si non lacrymas dimistere casus,

Pauca ramen ficto verba dolore loqui?

Idque quod ignoti faciunt, * valedicere saltem?

Et vocem populi, publicaque ora sequi?

Amicitiæ
sanctum
nomen.

Denique lugubres vulnus, nunquamque videndos,

Cernere supremo, dum licuitque, die?

Dicendumque semel toto, non amplius, & vobis

Accipere, & parili reddere voce, Vale?

At feceré atiii, nullo mihi fædere jundi,

Et lacrymas animi signa dedere sui.

Quid, nisi * convictu causissque valentibus essem, * Conjur-

Temporis & longi junctus amore tibi?

et us.

Quid, nisi tot lusus, & tot mea seria noßes?

Tot noßsem lusus scriaque, ipse tua?

ab illi Quid, si duntaxat Romæ mihi cognitus essem,

Ascertus toties in genus omne joci?

en babe Cunctâne in æquoreos abierunt irrita ventos?

Ventos

(b) Cunctâne Lethas mersa feruntur aquis?

verba eue-

Non ego te genitum placidâ reor urbe Quirini,

terre.

EGL Urbe meo que jam non secunda pede est:

Sed scopulis Ponti, quos huc habet ora, sinistri
Inq̄ feris Scythie, Sarmaticisq̄ jugis.

Sil- x i tra Et tua sunt silicis circum præcordia venæ ;
præco. dis. Et rigidum ferri semina peccus habet :

Quaq̄ tibi quondam tenero ducenda palato
Plena dedit nutrix ubera, tigris erat :

Aut mala nostra minùs quam non aliena putare
Durii. eq̄ mihi non agerēre reus.

Sed quoniam accedit fatalibus hoc quoq̄ damn
ut careant numeris tempora prima suis :

Effe peccati nè sim memor bujus, & illo
Officium ut laudem, quo queror, ore tuum.

ELEGIA VIII.

Ad amicum, quod vulgus fortunam
sequatur.

D Etur inoffensæ vite tibi tangere metam,
Qui legis hoc nobis non inimicus opus.

Atque uitam pro te possint mea vota valent,
Que pro me duros non terigere Deos.

Donec eris felix, multos numerabis amicos :
Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Calamitas penuriam amicorum invenit.
Afficiunt ut veniant ad candida recta columba.

Accipiat nullas ferdida turris aves.
Horrea formice tendunt ad inania nunquam.

NULIUS ad amissas ibit amicus opes.
Viḡ comes radios per solis euntibus umbra est.

Cum latet hic pressus rubibus, illa fugit :
Mobile sic sequitur fortunæ lumina vulgus,

Que simul induit à nube teguntur, abit.
Hic precor ut possint semper tibi falsa videri

Sunt tamen eventu vera facienda meo.
Dum sletimus, turbæ quantum satiis esset habet

Notæ quidem, sed non ambitiona domus.
At simul impulsa est, omnes timuere ruinam,

Cautaq̄ communi ierga dedere fugi.
Sæva neq̄ admiror metuant si fulmina, quorū

Ignivis afflari proxima queque solent.
Sed tamen in diris remanentem rebus amicis

Quilibet invito Caesar in hoste probat :

Nec solet irasci (nec enim moderatior alter)

Cum quis in adverfis, si quid amavit, amat.

De Comite Argolico postquam cognovit Orestem, Quam

Narratur Pyladen ipse probasse Thoas. pauca a-

Quæ fuit Aectoridæ cum magno semper Achille, micorum

Laudari solita est Hectoris ore fides. paria.

Quod pius ad manes Theseus comes iret amico,

Tartareum dicunt indoluisse Deum.

Euryali, Nisiq fide tibi, Turne, relatâ,

Credibile est lacrymis immaduisse genas.

Est etiam miseris pietas; & in hoste probatur:

Hei mihi! quam paucos hac mea dilecta movent!

Hic status, hac rerum nunc est fortuna mearum,

Debeat ut lacrymis nullus adesse modus.

¶ At mea sint proprio quamvis mestissima casu

Tempora, profectu facta serena tuo.

Hoc tibi venturum jam tum, charissime, vidi,

Ferret adhuc istam cum minor aura ratem.

Sive aliquod morum, seu vita labi carentis

Est pretium; nemo pluris emendus erat;

Sive per ingenuas aliquis caput extulit artes;

Quilibet eloquio fit bona causa tuo.

His ego commotus dixi tibi protinus ipsi,

Scena manet dotes grandis, amice, tuas.

Hoc mihi non ovium fibra, tonitrusve finitri,

Linguave servata pennave dixit avis;

Augurium ratio est & conjectura futuri;

Hæc divinavis, notitiamq; tulisti:

Quæ quoniam vera est, toti tibi mente mihiq;

Gruatuler, ingenium non latuisse tuum.

At nostrum tenebris utinam latuisset in imis;

Expediit studiis lumen abesse meis.

Vix tibi profund artes, facunde, severæ;

Dissimiles illis sic nocuere mihi.

Vita tamen tibi nota mea est; scis artibus illis

Auctoris mores abstinuisse sui.

Sci. vetus hoc juveni lusum mihi carmen; et istos Amores

Ut non laudandos, sic tamen esse jocos.

Nafonis.

Ergo & defendi nullo mea posse colore,

Sic exensari criminis posse puto

*Quā potes excusa, nec amci desere causam:
Quo pede cœpisti, sic bene semper eas.*

ELEGIA IX.

Navem laudat, quam in Corinthiaco
sīcu habuit.

Navis in turela Palladis. *E*st mihi, sitque precor, flavæ tutela Minervæ
Navis; & à procta casside nomen habet.
Sive opus est velis; minimam bene currit ad aurum.
Sive opus est remo; remige carpit iter.
Nec comites volucri contenta est vincere cursu.
Occupat egressas * qualibet arte rates:
Et patitur fluctus, ferique, assilientia longè
Æquora, nec saevis vixta madescit aquis.
Illa Corinthiacis primùm mihi cognita * terris
Fida manet trepidæ duxque comesque fugæ:
Perque tot eventus, & inquis concia veris
Æquora, Palladio numine tuta fuit.
Nunc quobque tuta precor vasti seect ostia Ponti,
Quasque petit Getici litoris intret aquas.
Quæ simul Æolæ mare me deduxit in Helle,
Et longum tenui limite fecit iter;
*Hectoris Fleximus in lævum cursus, & ab *Astoris ur
Venimus in porius Imbria terra tuos.
Navigatione Inde levi vento Zerinthia litora natia,
Ovidiu. Threiciam tetigit fessa carina Samon:
*Lentura. Saltus ab hac contrâ brevis est *Stantira petenti
Hac dominum tenus est illa secuta suum.
Nam mihi Bistonios placuit pede carpere campi
Helleponiacas illa reliquit aquas:
Dardania Dardaniamque petit auctoris nomen habentem,
a Darda- Et te ruricolâ Lampsace iuta Deo:
no. Quaque per angustas malè vectæ virginis undas,
deson Abydenâ separat urbe fretum.
Hincque Propontriacis hareniem Cyziconoris,
Cyzicon & Emoniae nobile genis epus.
Quaque tenent Pon:i Byzantia litora fauces;
Hic locus est gemini ianua vasta mariis.
Hec precor evincat, propulsque fortibus Austri
Trauseat instabiles strenua Cyaneas:

*Eniochus

LIBER I.

19

* Eniochosq; sinus, & ab his per Apollinis urbem, * Thynni-
Vecta sub Anchiali mœnia findat iter. neisque.
Iude Mesembriacos portus. & * Opeson, & arces * Odesion.
Prætercas dictas nomine, Bacche, tuo.

Et quos Alcathoi memorant à mœnibus ortos
Sedibus his profugos constituisse larem.

A quibus adveniat Miletida sospes ad urbem,
Offensi quo me contulit ira Dei.

Hæc si esntigerent, merite cadat agna Minervæ: Agna Mi-
Non facit ad noīras hostia major opes. (tres nervæ.

Vos quoq; Tjntaride, quos hac colit insula, fra-
Mite, precor, duplici uumen adeste & rati. • V. x.

Altera namq; parat Symplegadas ire per altas;
Scindere Bistonias altera puppis aquas.

Vos facite ut ventos, loca cum diversa pesamus,
Illa suos habeat, nec minus ista suos.

ELEGIA X.

Ad Lecto-um quod in itinere hunc primum
Lib um confecerit.

Littera quæcumq; est toto tibi lecta libello, Libri Tri-
Est mihi sollicitæ tempore facta viæ. st um.

Aut hæc me gelido tremorem cum mense Decem-
Scribentem mœdiis Adria vedit aquis: (bri,

Aut postiquā bimare cursu superavimus Isthmon,
Alteraq; est nostræ sumpta carina fugæ:

Quæ faciem versus inter fera murmurâ Ponti,
Cycladas & Egeas obſtupuisse puto.

Ipsæ ego nunc miror, tantis anim q; mari q;
Fluctibus, ingenium non cecidi, se mea.

Seu stupor huic studio, five eis aperiuntur oculi,
Omnis ab hæc cura mens relaxata mœbi.

Sæpe ego nimbi, dubius j; fatus et fidelis
Sæpe minax steropes, hæc dura mœbi.

Fuscabatq; diem cuiusq; Er, omnesq; mortales
Aut Hyadas sexis auxer.

Sæpe maris pars intus erat
Carmina ducebam q; ali.

Quæ quoq; contenti frid, omnesq; mortales
Inq; modum tumuli cor.

*Ipse gubernator tollens ad fidera palmas,
Exposcis votis, immemor artis, opem.*

*Quocunq; aspexi, nihil est nisi mortis imago:
Quam dubiā timeo mense, timensq; precor.*

**Attigero.* **Contingam portum, vorsu terrebor ab ipso:*

Plus habet infestā terra timoris aquā.

Nam simul insidiis hominum pelagiq; labore;

Et faciunt geminos ensis & unda metus.

Ille meo vereor nē speret sanguine prædam;

Hæc titulum nostræ mortis habere velit.

**Avidæ-*

que in-

structa.

Barbara pars lœva est *avidæ* substrata rapina;

Quam crux, & cædes, bellaq; semper habent;

Cumq; sit hybernis agitatum fluctibus aquor,

Pectora sunt ipso turbidiora mari.

**Submis-*

sa, i. dedita

& manci-

pata.

Quò magis his debes ignoscere, candide lectio;

Si spe sint (ut sunt) inferiora tuæ.

Non hæc in nostris (ut quondam) scribimus horis;

Nec consuete meum lectule corpus habes:

Fatior in indomito, brumali luce, profundo;

Ipsaq; cæruleis charta feritur aquis.

Improba pugnas hyems; indignaturq; quodq; asper-

Scribere, se rigidas incutiente minas.

Vincat hyems hominē: sed eodem tempore, quæsi-

Ipse modum statuam carminis, illa sui.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus. Lib. II.

Ad Augustum Cæsarem.

Ingenium
Nasoni
obfuit.

Quid mihi vobiscum est, infelix cura, libelli

Ingenio perii qui miser ipse meo?

Cur modò damnatas repero mca crimina Mus?

An scemel est pænam commeruisse parum?

Carmina fecerunt ut me cognoscere vellent

Omine non fausto femina virq; meo:

Carmina fecerunt ut me moresq; notaret

Fampridem invise Cæsar ab arte meos.

Dem

LIBER II.

23

Deme mihi studium, vita quoq; crimina demes;

Acceptum refero versibus esse nocens.

Hoc pretium vitae vigilatorumq; laborum

Cepimus: ingenio est pena reperta meo;

Si saperem, doctas odissim jure sorores,

Numen cultori perniciosa suo.

At nunc (tanta meo comes est infaria morbo) Infania

Saxa memor refero rursus ad ista pedem.

Scilicet ut viuit repetit gladiator arenam,

Et redit in tumidas naufragia puppis aquas;

Forstican, ut quondam Teutbrantia regna tenenti,

Sic mihi res eadem vulnus opemq; feret;

Musaq; que movit, motam quoq; leviet iram,

Exorant magnos carmina saepe Deos.

Ipse quoq; Ausonias Cesar maioresq; nurusq;

Carmina turrigeræ dicere jussit Opis.

Fusserat & Phœbo dici, quo tempore ludos

Fecit; quos ætas aspicit una semel.

His precor exemplis tua nunc, mitissime Cesar,

Fiat ab ingenio mollior ira mea.

Illa quidem justa est; nec me meruisse negabo;

Non adeò nostro fugit ab ore pudor.

Sed, nisi peccasse, quid tu concedere posses?

Materiam venie fors tibi nostra dedit.

Si, quoties peccant homines, sua fauinae militare faciunt.

Jupiter, exiguo tempore incensis eris.

Nunc, ubi detonuit, strepituq; exterruit erbem,

Purum discussis æra reddit aquis.

Fure igitur genitorq; Deum recterq; vocatur;

Fure capax mundus nil fove maius habet.

Tu quoq; cùm patriæ rector dicare, paterq;

Utere more Dei* nomen habentis idem:

Idq; facis; nec te quisquam moderatiū unquam erit.

Imperi potuit frerena tenere sui.

Tu veriam Paribo superato saepe dedisti,

Non concessurus quam tibi vñctor erat.

Divitiis etiam multos, & honoribus auctos

Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.

Quæq; dies bellum, belli tibi sustulit iram;

Parf; simul templis utraq; dona tulit.

Carmina

Deos ex-

rant.

Clementi-

am delicta

faciunt.

Augustus

pater pa-

trix.

* Numen.

Clement

ia & libe-

ralitas Aus-

gnifi.

* Quod.

Vigil tuus gaudet miles, * qui vicerit hostem :

Sic, cur se victum gaudeat, hostis babet.

Causa mea est melior, qui non contraria dicor

- Arma, nec hostiles esse secutus opes.

Per mare, per terras, per tertia numina juro ;

Per te præsentem conspicuumq; Deum :

Hunc animum favissem tibi, vir maxime ; meq;

Quod solam pouui, mente fuisse tuum.

Optavi peteres cœlestia fidera tardè :

Parq; fui turbæ parva precantis idem.

Et pia thura dedi pro te, cumq; omnibus unus

Ipse quodq; adjuvi publica vota meis.

Libri O Quid referam libros illos quoq; criminis nostra,
vidii pleni Mille locis plenos nominis esse tui ?

mentionis Infipice majus opus, quod adhuc fine fine reliqui,

Augusti. In non credendos corpora versa modos :

Invenies vestri præconia nominis illic ;

Invenies amimi pignora multa mei.

Non tua carminibus major fit gloria ; nec qu

Ut major fiat, crescere possit habet.

Fama fœvis supereft: tamen hunc sua facta refer-

Et se materiam carminis esse, juvat. (n)

Cumq; Gigantëi memorantur prælia belli ;

Credibile est laetum laudibus esse suis.

Te celebrant alii, quanto decet ore ; tuasq;

Ingenio laudes uberiore canunt.

Minimi erum Diis Sic capitur minimo thuris honore Deus.

placent Ab ! ferus, & nobis nimirum crudeliter hostis,

que pie Delicias legit qui tibi cunque meas :

hanc. Carmina ne nostris * sic te reverantia libris,

* His. Judicio possint candidiore legi.

Esse sed irato quis te mihi posset amicus ?

Vix tunc ipse mihi non inimicus eram.

Cum excepit quassata domus subsidere, partes

In proclinaras omne recumbit onus.

Quæcunque fortuna rimam faciente debescunt :

Ita suo * quedam pondere tractarunt.

Ergo hominum quæstum odiu mini carmineq; quæ-

Debuit eß cultus turbæ secuta tuos.

* Quoniam.

At (memini) vitamq; meam moresq; probabas

Ilo, quem dederas, prætereunis equo.

Quod si non prodest, & honesti gloria nulla

Redditur: at nullum crimen adeptus eram.

Nec male commissa est nobis fortuna reorum,

Usq; decem decies inspicienda viris:

Centem
vi.

Res quoq; privatas statui sine crimine judex,

* V. &c.

Deq; mea fissa est pars quoq; * iusta fide.

Me miserum! porui, si non exirema nocerent,

Judicio tutus non semel esse tuo.

Ultima me perduit; imoq; sub æquore mergit

* Un.

Incolumem toties * ima procolla ratem.

Nec mihi pars nocuit de gurgite parva; sed om-

(æs)

Pressere hoc fluctus oceanusq; caput.

Vilus e b-
fuit poe æ.

Cur aliquid vidi? cur noxia lumina feci?

-

Cur imprudenti cognita culpa mibi est?

Inscius Aæxon vidui sine ueste Dianam,

-

Præda suis canibus non minus ille fuit.

Scilicet in superis etiam fortuna luenda est:

-

Nec veniam, læso numine, casus habet.

Illâ nostra die, quâ me malas abstulit error,

-

Parva quidem perire, sed sine labe, domus:

Sic queq; parva tamen, patrio dicatur ut ævo

-

Clara; nec ullius nobilitate minor:

Et neq; divitiis, nec paupertate nosanda est:

-

Unde sit in neutrum conficiendus eques.

Sit queq; nostra domus vel censu parva, vel ortu;

Ovidii do-

Ingenio certè non latet illa meo:

mus nobi

Quo videar quamvis nimium juveniliter usus,

litata in-

Grande tamen toto nomen ab orbe fero;

geni.

Turbaq; doctorum Nasonem novit, & audet

-

Non fas id sit annumerare viris.

Corruit hæc igitur Masi, accepta sub uno,

-

Sed non exiguo, criminè lapsa domus:

Atq; ea sic lapsa est, ut surgere, si modò læsi

-

Ematuruerit Casaris ira, queat:

Cuius in eventu vœna clementia tanta est,

-

Ut fuerit nostro lenior ira metu.

Vita data est, citraq; necem tua constitit ira,

-

O princeps parcè virib; use tuis.

Insuper

TRISTIUM.

24

*Insuper accedunt, te non adimente, paternæ
(Tangam vita parum munera esset) opes.*

Exul Na *Nec mea decreto damnasti facta senatus;*
so nullo S. *Nec mea * secreto judice jussa fuga est.*
consulto. *Tristibus inventus verbis (it à principe digū eī)*
* Selectio. *Vltus es offenses, ut decet, ipse tuas.*
Adde quod cādūtū, quamvis immite, minaxq,
Attamen in pñna nomine lene fuit :

Ovid. re- *Quippe relegatus, non exul dico in illo;*
legatus, Parcaq fortuna sunt tibi verba mæ.

non exuli *Nulla quidem sano gravior, mentisq potenti*
Pœna est, quam tanto disflicuisse viro.

Sed solet interdum fieri placabile numen;
Nube solet pulsā candidus ire dies.

Vidi ego pampinis oneratam vitibus ultum,
Quac fuerat sœvo fulmine iacta fœvis.

Ipse licet sperare vetes, sperabimus : atq
Hoc unum fieri te prohibente potest.

Spes mibi magna subit, cùm te, mitissime Cœs;
Spes mibi, respicio cùm mea facta, cadit :

Et veluti ventis agitantibus aquora, non est
Æqualis rabies, continuusq furor ;

Sed modò subsidunt, intermissiq filescunt,
Vimq putes illos deposuisse suam :

Sic abeunt, redeuntq mei, variantq timores;
Et spem placandi dantq negavitq tui.

Per superos igitur, qui dant tibi longa, dabantq
Tempora, Romanum simodò nomen amant :

Per patriam, quæ ic tuta & secura parente eī,
Cujus & in populo pers ego nuper eram :

Si tibi, quem semper factis animoq mereris,
Reddatur gratae debitus urbis amor :

Liv. & Au- *Livia sic tecum sociales implcat annos ;*
gusti. *Quæ, nisi te, nullo conjugé digna fuit :*

Quæ si non esset, exlebs te vita deceret,
Nullaq, cui posses esse maritus, erat :

Sospite sic te, sic natus quoq sospes, & olim
Imperium regat * hoc cum seniore senex :

Ut faciuntq tui fidus juvenile nepotes.
Per tua, perq tui facta parentis caus :

* H.c.

51

Sic assuetis tuis semper victoria castris,

Nunc quoq; se prejet, notaq; signa petat :

Ausoniumq; ducem solitus circumvolet alis,

Ponat & in nitida laurea ferta coma ;

Per quem bella geris; cuius nunc corpore pugnas;

Auspicium cui das grande, deosq; tuos :

Dimidioq; tui præsens, & respicis urbem :

Dimidio procul es, sœvaq; bella geris :

Hic tibi sic redeat superato vicit ab hoste,

Iraq; coronatis fulgeat altus equis :

Parce, precor ; fulmenq; tuum fera tela reconde:

Heu nimium misero cognita tela mihi !

Parce pater patriæ, nec nominis immemor hujus

Olim placandi spem mihi * tolle tui.

* Redde.

Non precor ut redeam (quamvis majora petitis

Credibile est magnes /æpe dedisse deos.)

Mitius exilium si das propiusq; roganti ;

Mitius ex-
ilium orat.

Pars erit è pœna magna levata mea.

Ultima perpetior medios ejectus in hostes :

Nec quisquam à patria longius exul abest.

Solus ad ingressus missus septemplicis Istri,

Parrhasie gelido virginis axe premor.

Fayges, & Colchi, Micercaq; turba, Getaq;

Danubii mediis vix prohibentur aquis.

Cumq; alii tibi sint causâ graviore fugati ;

Vtterior nulli, quam mihi, terra data est.

Longius hac nihil est, nis tantum frigus, & hostis

Et maris astrito que coit unda gelu.

Hacenus Euxini pars est Romana finis;

Proxima Bastarnæ Sauromataq; tenent.

Hac est Ausonio sub jure novissima : vixq;

Hæsit in imperii margine terra tui.

Unde precor supplex, ut nos in tutu releges :

Nè sit cum patria pax quoq; adempta mihi :

Nè timeam gentes, quas non bene submoveat Ister :

Nè vix tuus possim civis ab hoste capi.

Ea prohibet Latio quenquam de sanguine natū,

Cæsaribus salvis, barbâ vinclâ pati.

Perdiderint cum me duo crimina, carmē, et error ; Crimina

Alterius facti culpa sienda mihi. Natōnis.

Nam

Nam tanti non sum, renovem ut tua vulnera, Ca
Quem nimio plus est indoluisse semel. (sa)

* Lectus. Altera pars superest; quā tarpī crimine* lāsu
Arguor obscēni dōctor adulterii.

Fas ergō est aliquid cœlestia pectora falli:
Et sunt noritā multa minorā iūi.

Htq; Deos columq; simul sublime ruenti

Non vacat exiguis rebus adesse Jovis:
A te pendentem sic dum circumspicis orbem,
Effugiunt curas inferiora tuas.

Augusti
carmen.
Scilicet imperii princeps statione relectā,

Imparibus legeres carmina facta modis?

Non ea ie moles Romani nomiris urget,

Iraq; tuis humeris tam leve fertur onus,
Lusibus ut possis advertere numen ineptis,

Excitasq; oculis otia nostra tuis. (de)

Nunc tibi Pannonia est, nunc Illyris ora domas

Rhetica nunc præbent, Thraciaq; arma metu

Nunc petat Armentus pacem: nunc porrigit arcu

Paribus eques, timidā captaq; signa manu;

Germania Nunc te prole tuā juvenem Germania sentit;

Bellaq; pro magno Cœsare Cœsar habet.

Deniq; et in tanto, quantum non extitit an quā

Corpore, pars nulla est, qua labet imperii:

Vrbs quēq; te, & legum lassat tutela tuarum,
Et morum, similes quos cupis esse tuis.

Non tibi contingunt, quæ gentibus otia præfū

Bellaq; cùm multis irrequieti geris.

Miror in hoc igitur tantarum pondere rerum

* Evoluissē Unquam te nostros * evoluisse jocos.

seminalib. At si (quod mallem) vacuus fortasse fuisses.

Iabini. Nullum legiſſes crimen in arte mea.

Amatorii. Illa quidem fateor frontis non esse severa

lib. i. Scripta, nec à tanto principe digna legi:

Non tamen idcirco legum contraria jussis

Sunt ea; Romanas eruditissimq; nurus:

Né ve quibus scribam possis dubitare, libellus

Ex libro Quatuor hos versus è tribus unus habet.

de Ruc. Este procul vittæ tenues, insigne pudoris;

Quaq; regis medios insitua longa pedes.

Nil, nisi legitimum, concessaque furtæ, canemus :
Inq[uo]d meo nullum carmine crimen erit.

Equivid ab hac omnes rigidæ submovimus arte,
Quas stola contingi, vittaque sumptua vetat e[st].

At matrona potest alienis artibus uti ;

Quodque trahat, quamvis non doceatur, habet.

Nil igitur matrona legat, quia carmine ab omni
Ad delinquendum doctior esse potest.

Quodcumque attigerit (siqua est studiosa sinistra) Mores en-
Ad vitium mores instruit inde suos. ju' que pro

Sumpserit annales, (nihil est hirsutius illis) piæcep-
Facta est unde parens Ilia, nempe leget ; (ret te iuu.

Sumpserit & neadem genitrix ubi prima requi-
& neadum genitrix unde sit alma Venus.

Persequar inferius (modò si licet ordine ferris)
Posse nocere animis carminis omne genus.

Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit :
Nil prodest, quod non laedere possit idem,

Igne quid utilius ? si quis tamen urere tecum
*Comparat, audaces instruit igne manus. *Cooperit.

Eripit interdum, modò dat medicina salutem :
Quæque juvet monstrat, quæque sit herba nocens.

Et latro, & caucus præcingitur ense viator :
Ille sed insidias, hic sibi portat opem.

Discitur innocuas ut agas facundia causas :
Protegit hæc fontes, immeritosque premit.

Sic igitur carmen, rectâ si meritis legatur,
Constatib[us] nulli posse nocere meum :

Et tandem vitium quicunque hinc concipit, errat ;
Et nimium scripiis arrogat ille meis.

Ut tamen hoc fatear ; ludi quoque semina præbent
Nequitiæ, tolli tota theatra jube.

Pecandi causam quædam mulieris sape dederunt
Martia, cum durum sternit arena solum !

Tollatur Circus ; non tuta licentia Circi est : Mart.
Hic sedet ignoto juncta puello viro.

Cum quædam spaciuntur in hac ut amator eodem
Conveniat, quare porticus. ulli palet ? Poticus.

Quis locus est templis augustinus? hec quæque viset,
Iu cuiquam siqua est ingeniosi suari.

Cim

Jupiter Capitolinus.
 Cum steterit Focis æde; Jovis succurret in æde,
 Quam multas matres fecerat ille Deus.
 Proxima adoranti Funonia templa subibit,
 Pellicibus multis indoluisse Deam.
 Pallade confecti, natum de criminis virgo
 Sustulerit quare, queret, Erichonium.
 Venerit in magni templum tua numina Maris;
 Stat Venus ultiori juncta viro ante fores.
 Iridis æde sedens, cur hanc Saturnia, queret,
 Egerit Ionio Bosphoricq; mari.
 *Endymion. In Venerem Anchises, in Lunam Latmum heru-
 on.
 In Cœcrem fasius, qui referatur, erit.
 Omnia perversas possunt corrumpere mentes;
 Stans tamen illa suis omnia tuta locis.
 Et procul à scripta solis meretricebus arte,
 Submovet ingenuas pagina prima manus.
 Quacurq; erumpit quæ non fuerit ire sacerdos,
 Protinus hæc vetii criminis acta rea est.
 Nec tamen est facinus versus evolvere molles;
 Multa licet castæ, non facienda, legant.
 Sape supercilii nudas matrona severi,
 Et Veneris stantes ad genus omne, videt.
 Corpora Vestales oculi meretricia cernunt;
 Nec dominopœna res ea causa fuit.
 At cur in nostra nimia est lascivia Musa?
 Cûrve meus cui quam suadet amare liber?
 Nil nisi peccatum, manifestaq; culpa fatenda est.
 Pœnitet ingenii judiciiq; mei.
 Cur non argolicis potius que escedidit armis,
 Vexata est iterum carmine Troja meo?
 Cur tacui Thebas? & mutua vulnera fratribus?
 Et si pœnæ portas sub duce quamq; suo?
 Non mihi materiam bellatrix Roma negabat;
 Et pius est patriæ facta referre labor.
 Deniq; cùm meritis impleveris omnia, Cesar,
 Par mihi de multis una canenda fuit.
 Virq; irahunt oculos radiantia lumina Solis;
 Traxissent animum sic tua facta meum.
 Arguer immerito: tenuis mihi campus aratus;
 Illud erat magra fertilitatis opus.

Non ideo debet pelago se credere, si qua

* Audeat

* Audet in exiguo ludere cymba lacu.

exiguo.

Forsitan hoc dubitem, numeris levioribus aptus

Non om-

Sim satis, in parvos sufficiamq; modos.

ribus om-

At si me jubeas domitos fons igne Gigantes

nia conve-

Dicere, conaniem debilitabit onus.

nunt.

Divitii ingenii est, immania Cæsaris acta

Condere, materia nè supereatur opus.

Et tamen ausus eram: sed detractare videbar,

Quodq; nefas damno viribus esse tuis.

Ad leue rursus opus juvenilia carmina veni:

Et falso movi peccati amore meum.

Non equidem vellem; sed mea fata trahebant:

Inq; meas penas ingeniosus eram.

Hei mihi! cur didici? cur me docuere parentes?

Litteraq; est oculos ulla morata meos?

Hæc tibi me invisum lascivia fecit, ob artes,

Quas ratus es veritos solicitare toros.

Sed neq; me nupia dedicerunt furtam magistro:

Sic & Ce-
tullus.

Quodq; parum novit nemo docere potest.

Sic ego delicias & mollia carmina feci,

Strinxerit ut nomen fabula nulla mecum:

Nec quisquam est adeò media de plbe maritus,

Ut dubius vitio sit pater ille meo.

Crede mihi, distant mores à carmine nostro:

Vita verecunda est, Musa jocosa mea est.

Magnaq; pars mendax operum est & ficta meorū:

Plus sibi permisit compostore suo.

Nec liber indiciū est animi; sed honesta voluntas

Libri non
sunt indi-
ciem ani-
mi.

Plurima mulcendis auribus apta refert.

Accius esset arrox: conviva Terentius esset;

Essent pugnacis qui sera bella canunt.

Deniq; composui teneros non solus amores;

Composito penas solus amore dedi.

Quid nisi cum multo Venerem confundere vino

Præcepit Iyrici Tela Musa scnis?

Iesbia quid docuit Sappho, nisi amare puellas?

Tuta tamen Sappho, iutus & ille fuit.

Nec tibi Battiale nocuit, quod sape legenti

Delicato versu fassus es ipse tuas.

Exemplis
refellit
criuen
Sappha.

Menandri *Fabula jucundi nulla est sine amore Menandri;*
comœdia. *Et solet hic pueris virginibusq; legi.*

Ilias *nil* *Ilias ipsa quid est, nisi turpis adultera, de qua*
aliud nisi *Inter amatorem pugna virumq; fuit?*
adultera. *Quid prius est iliic flammæ Christi seidos, aut que*
fecerat iratos rapta puerla duces?

Olysses. *Aut quid Odyssea est, nisi fœmina propter amorem*
* Viri. *Dum vir abeit, multis una petita * precis?*

Meonides *Quid nisi Meonides Venerem Martemq; ligau*
Narrat, in obsceno corpora prensa toro?

Homerus. *Unde, nisi indicio magni sciremus Homeri,*
Hospitis igne duas incaluisse Deas?

Tragœdia *Omne genus scripti gravitate tragœdia vincit:*
Hæc quoq; materiam semper amoris habet.

Nam *quid in Hippolyto est, nisi sœvæ flamma no*
Nobilis est Canace fairis amore sui. (verce
Quid? non Tantalides agitante Cupidine curru,
Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis?

Tingeret *ut ferrum natorum sanguine mater,*
Concitus a laço fecit amore dolor.

Ity. *Fecit amor subitas volucres cum pellice regem,*
Quæq; suum luget nunc quoq; mater Ityu.

Scylla. *Si non Aëropen frater sceleratus amäisset,*
Aversos solis non legeremus equos.

Electra. *Impia nec tragicos terigisset Scylla cothurnos,*
Ni patrum crinem defecuisset amor.

Qui legis Electran, & egeniem mentis Orestem,
Ægisti crimen, Tyndaridosq; legis.

Nam *quid de terrico referam domitore Chimæ*
Quem letho fallax hospita penè dedit?

Quid loquar *Hermionem? quid te Schæcia vir-*
Teq; Mycenæo Phœbas amata duci? (go)

Quid Danaen? Danaiq; hurus? matremq; Lyx
Alcmenam? & neces, que coiēr, duas?

Quid generū Pelia& quid Thesea& quid ve Pelas-
Iliacam terigis qui rate primus humū? (gum)

Huc Iole, Pyrrhiq; parens, huc Herculis uxor,
Huc accedat Hylas, Iliacusq; puer.

Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes:
Vixq; meus capies noviua nuda liber.

Et in obscenos deflexa tragœdia risus ;

Multaq; præteriti verba pudoris habet.

Nec nocet auctori mollem qui fecit Achillem,

Infregisse suis fortia facta modis.

Funxit Aristides Milesia crimina sscum ;

Milesia

crimina

Aristid's.

Pulsus Aristides nec tamen urbe suâ est :

Nec, qui descripsit corrumpi semina matrum,

Eubius impuræ conditor historiae :

Nec, qui composuit nuper Sybaritida fugit ;

Nec, qui concubitus non tacuere suos.

Suntq; ea doctorum monumentis misla virorum :

Muneribusq; ducum publica facta patent.

Neve peregrinis tantum defendar ab armis,

En Romanus habet multa jocosa liber.

Vtq; suo Martem cecinit gravis Ennius ore ;

Ennius

arte rudit.

Ennius ingenio maximus, arte rudit :

Lucetius.

Explicit ut causas rapidi Lucretius ignis,

Casirumq; triplex vaticinatur opus :

Sic sua lascivo cantata est sape Catullo

Catullus.

Fœmina, cui falsum Lesbia nomen erat :

Nec contentus eâ, multos vulgavit amores,

In quibus ipse suum fassus adulterium est.

Calvus.

Par fuit exigui similiq; licentia Calvi,

Detexit variis qui sua facta modis. (quos

Ticida.

Quid referâ Ticida? quid Memmi carmen? apud

Memmius.

Nomen adest rebus, nominibusq; pudor.

Cinna.

Cinna quoq; his comes est: Cinnaq; proculior An-

Anser.

Et leve Cornifici, parq; Catonis opus : (ser;

Cornifici-

Et quorum libris modò dissimulata Perilla,

us. Cato.

Nomine nunc legitur dicta, Metelle, tuo.

Is queq; Phasiacas Argo qui duxit in undas,

Non potuit Veneris furtæ tacere sue. (Servi

Horten-

Nec minus Hortensi, nec sunt minus improba

sus.

Carmina : quis dubitet nomina tanta sequi ?

Servius.

Vertit Aristidem Sennæ ; nec obfuit illi

Silenna.

Historie turpes inservissc jocos.

Gallus.

Nec fuit opprobrio celebrâsse Lycorida Gallo :

Sed linguam nimio non tenuisse merito.

Tibullus.

Credere jaranti durum putat esse Tibullus,

Hoc etiam de se quod neges illa viro.

TRISTIUM

32

Fallere custodem demum docuisse fatetur :
 Séque suā miserum nunc ait arte premi.
 Sæpe velut gemmam dominæ, signumq; probat
 Per causam meminit se religijē manum.
 Virg; refert, digitis sæpe est nutuq; locutus,
 Et tacitam mensæ daxit in orbe notam :
 Et quibus è succis abeat de corpore liver,
 Impresso fieri qui solet ore, docet.

- * Ille. Deniq; ab incerto nimium petit * illa marim
 Se quoq; uiri seruit, placet ut ille minas.
 Scit cui latretur, cùm solus abambulet ipse,
- * Exreat. Cui toties clausas * exreat ante fores.
- * Fuitim. Multaq; dat * furii talis præcepta ; docetq;
 Qua nuptæ possint fallere q; artæ viros.
 Nec fuit hoc illi fraudi : legiturq; Tibullum,
 Et placet, & jam, te principi, notus eti.

Propertius Invenies eadem blandi præcepta Properti:
 Distictus minimâ nec timet ille notâ q;. q;
 His ego successi : quoniam præstantia candet
 Nomina vivorum dissimilare jubet.
 Non timui (fateor) nè quâ tot iere carin,
 Naufragia servatis omnibus una foret.

Ante aliae Sunt aliis scriptæ, quibus alea luditur, arta
 Hac est ad vestros non leve crimen avos.
 Quid valeant tali, quo possit plurima jactu
 Fingere damnosos effugiāsq; canes :
 Tessera quos habeat numeros, distante vocatio.
 * Doceat. Mittere quo * deceat, quo dare missa modo
 Discolor ut recto grajetur limite miles,
 Cum mediis gemino calculus hoste perit :
 Ut magè velle sequi sciatur, & revocare prior
 Nec, tutò fugiens, incomitatus eat.

Tabella Parva sedet ternis instruēta tabella tapillis,
 aleatoria. In qua vicisse est, continuasse suos. (v)
 Quiq; alii lusus (neq; enim nunc persequuntur)
 Perdere rem caram tempora nostra solent.
 Variæ de Ecce canit formæ alius jactusq; pilarum :
 scripciones Hic artem nandi præcipit, ille irobi.
 Composita est aliis fuscandi cura coloris :
 Hic epulis leges, hospitiūq; dedit :

Alter humum, de qua fingantur pocula, monstrat,

Quaque docet liquido testa sit apta mero.

Talia luduntur fumoſo mense Decembri,

Quæ jam non ulli composuisse nocet.

His ego deceptus non tristia carmina feci;

Sed tristis nostras pena secuta jocos.

Denique non video tot de ſcribentibus unum,

Quem ſua perdiſerit Muſa repertus ego.

Quid ſi ſcripſiſſem mimos obſcena jocantes,

Qui ſemper ſicti crimen amoris habent?

In quibus affidue cultus procedit adulteri;

Verbaque dat ſtulto callida nupta viro.

Nubilis hac virgo, mairondque, vīrque, puērque,

Spectat; & ex magna parte Senatus ad eſt.

Non ſatis, inceſtis temerari vocibus ahres:

Aſſuſcunt oculi multa pudenda preati.

Cumque ſefellit amans aliqui novitate ma-

Plauditur; & magno palma favore datu.

* Quodque minus prodeſt, pena eſt lucroſa poeta;

Tantaque non parvo criminis Prætor emit.

In ſpice ludorum ſumptus, Auguſte, tuorum:

Empti tibi magno talia multa leges.

Hac tu ſpectasti, ſpectandaque ſepe dedisti:

Majestas, adeò comis ubique tua eſt.

Luminibusque tuis, totus quibus utitur orbis,

Scenica vidisti letus adulteria

Scriberet ſi fas eſt imitantes turpia mimos;

Ludi
gustales.

Materiae minor eſt debita pena mea:

An geniſ hoc ſcripti faciant ſua pulpita tutum?

Quodque * licet minis, ſcena licet dedit? * Libet.

Et mea ſunt populo ſaltata poemata ſepe:

Sepe oculos etiam detinuerē tuos.

Scilicet in domibus veſtris, ut priſca virorum

Artificis fulgent corpora pieta manu:

Sic, quæ concubitus varios, Venerisque figuræ

Exprimat, eſt aliquo parva tabella loco.

Utque ſedet vultu faſſus Telamonius irim,

Inque oculis facinus barbara mater habet:

Sic madidos feccat digitis Venus uda capillos;

Ei modò maternis tecta videatur aquis.

Mini.

Bella

TRISTIUM

34

Bella ferant alii telis insfructa cœuentis,
Parq[ue] tui generis, pars tua facta canit.
Invida me spacio natura coœcuit artus;
Ingenio vires exiguasq[ue] dedit.

V. gillas. Et tamen ille tuus felix & heudos auditor
Contulit in Tyrios arma virumq[ue] toros.
Nec legitur pars uila magis de corpore toto,
Quam non legitimo fædere junctus amor.
Thyli si hic idem, tenetq[ue] Amaryllidis igne;
Bucolicus. Bacolicus juventis lusorat autem modis
Nos quoq[ue] impridem scripto peccavimus isto:
Suplicium patitur non nova culpa novum.
Carminaq[ue] edideram, cum te delicta norantem
Præterii ruit irrequietus eques.
Ergo que juventi mibi non nocitura putavi
Ego parum prudens, nunc no[n]cere seni.

Propertius. Redundavit veteris vindicta libelli,
Distat & à meritum tempore pœna sui.

Nè tamen omne mecum credas opus esse remissum
Sepe dedi nostræ grandia vela rati.

Adotum. Sex ego fastorum scripsi, totidemq[ue] libellos;
lib. XII. Cumq[ue] suo finem mensa volumen habet:
Idq[ue] tuo nuper scriptum sub nomine, Cæsar,
Et tibi sacratum fors mea rupit opus

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnum:
Medea O. Quaq[ue] gravis debet verba coiburnus habet.
vidit. Dicitq[ue] uirtutibus, quamvis manus ultima capi
Metamorph. Defuit, in facies corpora versa novas.
Paulus. Atq[ue] utinam revoces animum paulisper ab ira,
Et vacuo jubeas hinc tibi pauca legi:

Pauca; quibus prima surgens ab origine mundi,
In tua deduxi tempora, Cæsar, opus:

Afficies quantum dederis mihi pectoris ipse:
Quoq[ue] favore animi tecq[ue] tuosq[ue] canam.

Non ego mordaci distinxii carmine quenquam:
Non mens ullius criminis versus habet.

Candidus à salibus fuffusis felle refugis;
Nulli veneno littera mista joco est.

Inter tot populi, tot scripti milia nostri;

Quem mea Calliope lœseris, unus ero.

LIBER III.

35

Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem
Auguror, at multos indoluisse malis. (ii
Nec mihi credibile est quenquā insultare jacen-
Gratia candori siqua relata meo est.
His precor atq; aliis possint tua numina fleti,
O pater, o patriæ cura salusq; tuæ.
Non ut in Ausoniam redeam; nisi forsitan olim,
Cùm longo pœna tempore vixit oris:
Tutius exilium, pauloq; quietius oro,
Ut par delicto sit mea pœna suo.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus Lib. III.

ELEGIA I.

Liber Lectorem alloqui ur.

Missus in hanc venio timidè liber exulis urbē:

Da placidam fesso, Lector amice, manum.

Néve reformida, né sim tibi forte pudori:

Nullus in hac charta versus amare docet;

Nec domini fortuna mei est, ut debeat illam

Infelix ullis dissimulare jocis:

Id quoq; quod viridi quondam male lusit in ævo,

(Heu! nimiū serō) damna, & odit opus.

Aspice quid portem; nihil hic nisi triste videbis,

Carmine temporibus convenientie suis.

Clauda quòd alterno subtiliunt carmina versu;

Vel pedis hoc ratio, vel via longa facit.

Quòd neq; sum cedro flavus, nec pumice levius;

Pumex.

Erubui domino cultior esse meo.

Littera suffusa quòd habet maculosa lituras;

Excusat

Læsit opus lacrymis ipse poeta suum.

lituras.

Siqua videbuntur casu non dicta Latinē;

In qua scribebat, barbara terra fuit.

Dicite, Lectores, si non grave, quā sit cundum,

Quasq; petam sedes hospes in urbe liber.

Hæc ubi sum furtim lingua titubante locutus,
Qui mibi monstraret, vix fuit unus, iter.
Dii tibi dent, nostro quod non tribuere poeta,
Molliter in patria vivere posse tua.

Due agè, namque sequar, quamvis terraque marique
Longinququo referam lassus ab orbe pedem.

Paruit, & ducens, Hæc sunt fora Cæsaris, inquit

Via Sacra: Hæc est à sacris quæ via nomen habet.
Hic locus est Vesta, qui Pallada servat, & igna

* Hic * Hæc fuit antiqui regia parva Numæ.

Porta Pa- Indè petens dextram, Porta est, ait, ista Palatina.

Hic sator; hoc primùm condita Roma loco,
Singula dum miror, video fulgentibus armis
Conspicuo posse, rectâque digna Deo:

Et fœvis hæc, dixi, domus est: quod ut esse putu
Augurium menti querna corona dabat.

Cujus ut accepi Dominum, Non fallimur, inquit
Et magni verum est hanc fœvis esse demum.

Laurus Cur tamen appositâ velatur janua lauro?
triumpla- Cingit & augustas arbor opaca fores?

lis. An quia perpetuos meruit domus ista triumphi
Civica corona, de An quia Leucadio semper amata Dco est?

qua Gell. Ipsâne quod festa est? an quoddam facit omnia fes-

Quam tribuit terris, pacis an ista nota est?
Hque viret semper laurus, nec fronde caducâ
Carpitur; æternum sic habet illa decus.

* Causa * Causâque suppositæ, scripto testante, corona.
superposi- Servatus cives indicat hujus ope.

Iudice servatis unum, pater optime, civem,
Qui procul extremo pulsus in orbe latet:

In quo per trum, quas se meruisse fatetur,
Non facinus causam, sed suus error habet.

Me miserum! vercorque locum, vercorque potemus
Et quatitur irepido littera nostra metu.

Alpicis exengus charism pallere colorc?
Appieci alternos intrinisse pedes?

Quandocunque precor, nostro placata parenti,
Iisdem sub dominis apisciare domus.

Inde timore pari gradibus sublimia celsis
Ducor ad inonſi candida templa Dei:

Signa peregrinis ubi sunt alterna columnis
 Belares, & strido stat ferus ense pater.
 Quaeq[ue] diri docto veteres fecere noviq[ue]
 Per forc[em], lecturis inspicienda patent.
 Quarerbim fratres, exceptis scilicet illis,
 Quos suus optaret non genuisse parens.
 Querentem frustram custos è sedibus illis
 Praepositus sandie jasset abire loco.
 Altera templa peto vicino juncta theatro;
 Hac quoq[ue] erant pedibus non adeunda meis.
 Nec me, quæ doctis patuerunt prima libellis
 Atria, libertas tangere passa sua est.
 In genus auctoris miseri fortuna redundat;
 Et patimur nati, quam tulit ipse, fugam.
 Forfitan & nobis olim minus asper & illi
 Evictus longo tempore Cæsar erit. (da est)
 Dii, precor, atq[ue] adeò (neq[ue] enim mihi turbarogan-
 Cæsar ades voto maxime Dive meo.
 Interea, quoniam statio mibi publica clausa est,
 Privato liceat delituisse loco.
 Vos quoq[ue], si fas est, confusa pudore repulso
 Sumite plebeiae carmina nostra manus.

ELEGIA II.

Queritur se in exilium missum.

Ergo erat in fatis Scybiā quoq[ue] viscere nostrū?
 Quæq[ue] Lycaonio terra sub axe jacet?
 Nec vos Pierides, nec stirps Latonia vestro
 Docta sacerdotii turba tulisti epem.
 Nec mihi quod lusi vera sine crimine prodest;
 Quodq[ue] magis * Musa est visa jocosa mea:
 Plurima sed pelago terrāq[ue] pericula passum
 Ustus ab assiduo frigore Pontus habet:
 Quiq[ue] fugax rerum, securāq[ue] in otia natus,
 Mollis, & impatiens autē laboris eram;
 Ultima nunc patior, nec me mare portibus orbum
 Perdere, diversa uoc potuere via.
 Sufficit atq[ue] malis animus: nam corpus ab illo
 Accepit vires, vixq[ue] ferenda tulit.

*Vita Mu-
 sa jocosa
 mea est.
 Jocosa
 Musa Na-
 soni exili-
 um pepe-
 ri.

Dum tamen & venis dubius jactabar, & undi
 Fallebat curas ægraq[ue] corda labor.
 Ut via finita est, & opus requievit cundi,
 Et penæ tellus est mihi tacta meæ;
 Nil nisi flere libet: nec nostro parior imber
 Lumine, quam verna de nive manat aqua.
 Roma, domusq[ue] subit, desideriumq[ue] locorum,
 Quicquid & amissa restat in uibe mei.
 Hei mihi, quod toties nostri pulsi in seculeri
 Janua, sed nullo tempore ater a fui!
 Cur ego tot gladios fugi? totetq[ue] nimata
 Obruit infelix nulla procella exortus?
 Dii, quos experior nimium constanter iniqui
 Participes ire quos Deus unus habet;
 Extimulare, precor, cessantia fata, meiq[ue]
 Interitus clausus esse veritate foras.

ELEGIA III.

Ad Uxorem, quod æger fecerit.

* **Casa.**
Aeger. O
 vidiu .

Hæc mea si * conjux miraris epistola quan
 Alterius digitis scripta sit; æger eram:
 æger in extremis ignoti partibus orbis,
 Incertusq[ue] meæ penè salutis eram.
Quem mihi tunc animum dira in regione jacens
 Inter Sauromatas esse Getasq[ue] putas?
 Non cœlum patior, nec aquis assuevimus istis,
 Terraq[ue] nescio quo non placet ista modo:
 * Non domus apta satis; non hic cibus uirilis agn.
 Nullus Apollineâ qui levet arte malum est:
 Non, qui solentur; non, qui labentia tardè
 Tempora narrando fallat, amicus adest.
Lassus in extremis jaceo populisq[ue] locisq[ue];
 Et subit afflito nunc mibi quicquid abest.
Omnia cum subeant, vincis tamen omnia conjux
 Et plus in nostro pectore parte tenes.
Te loquor absentem, te vox mea nominat unam:
 Nulla venit sine te nox mihi, nulla dies.
Quinetiam sic me dicunt aliena locutum,
 Ut foret amentis uomen in ore tuum:

Sijam deficiam, suppressaque lingua palato

Vix instillato restituenda mero :

Nuniet hic aliquis dominam venisse, resurgam;

Si et quod tui nobis causa vigoris erit.

Dumque ego sum vita dubius, tu forsitan istuc

Fucundum, nostrum nescia, tempus agis :

Non agis, affirmo : liquet hoc, charissima, nobis,

Tempus agi sine me non nisi triste tibi.

Si tamen implevit mea sors quos debuit annos,

Et mihi vivendi tam cito finis adeat :

Quantum erat, o magni, perituro parcere, divi,

Ut saltem patriam contumularer humo ?

In patria
sepeliri.

Vel pena in mortis tempus dilata fuisset,

* Præ-
pisset.

Vel * præcessisset mors properata fugam.

Integer hanc potui nuper bene reddere vitam:

Exul ut occiderem nunc mihi vita data est.

Tam precul ignoris igitur moriemur in oris ?

Et fient ipso tristia fatali loco ?

Nec mea consueta languescent corpora lectio ?

Depositum nec me quis fleat ullus erit ?

Nec dominus lacrymis in nostra cadentibus ora,

Accedenti anima tempora parva mea ?

Nec mandata dabo ? nec cum clamore supremo

Claudie-

Labentes oculos condet amica manus ?

oculos

Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulcri

mortuo.

Indeploratum barbara terra teget ?

Equid, ubi audieris, tota turbabere mente ?

Et feries pavida pectora fida manu ? (tes

Ecquid, in has frustra tendens tua brachia par-

Clamabis miseri nomen inane viri ?

Parce tamen lacerare genae, nec scinde capillos :

Non tibi nunc primum, lux mea, raptus ero.

Cum patriam amisi, tunc me periisse putato :

Exilium

Et prior, & gravior mors fuit illa mibi.

vera mo-

Nunc si forte potes (sed non potes) optima con-

est.

Finis gaude tot mibi morte malis. (jux,

Quod potes, extenua forti mala corde ferendo :

A' mala jampridem non rude pectus habes.

Atque utinam percant anima cum corpore nostrae,

Effugiatque avidos pars mea nulla rogos.

TRISTIUM

Pythagoras animum immortalem affirmat.
 Nam si morte carens vacuus volat altus in auras
 spiritus, & Saraii sunt rata dicta sensis:
 Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras,
 Perque feroci manes hospita semper erit.
 Osse tamen facio parva referantur in urua:
 Sic ego noui, etiam mortuus, exul ero.
 Non vetat hoc quisquam fratre Thebana peremptum
 Supposuit tumulo, rege vetante, soror.
 Atque ea cum foliis & amomi pulvere misce;
 Inque suburbano condita crede solo:
 Quosque legat versus oculo properante viator,
 Grandibus in tumuli maiore cede noctis:
Epitaphium Ovidii. Hic ego qui jaceo tenerorum lucis amorum,
 Ingenio periti Naso postea meo,
 At tibi, qui transis, ne sit grave (quodcunq[ue] eris)
 Dicere, Nasonis molliter ossa cubent.
 Hoc satius in tumulo est: etenim majora libelli.
 Et diuturna magis sunt monumenta mei.
 Quos ego confido, quamvis nocuere, datus
 Nomen, & auctori tempora longa suo.
**Serta se-
pulcro ap-
ponere.** Tu tamen extincto feralia munera fert.
 Deque tuus lacrymis humida serra dato.
 Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis,
 Scintiet officium mæsta favilla pium.
 Scribere plura liber: sed vox mibi fessa loquendi
 Dictandi vires siccaque lingua uecat.
 Accipe supremo dictum mihi forsan ore,
 Quod, tibi qui mittit, non habet ille, vale.

ELEGIA IV.

Ad amicum, ut magnorum virorum consuetudinem fugiat.

OMibi obare quidem semper, sed tempore dum
 Cognite, res postquam procubueré meae:
 Usibus educto si quicquam credis amico:
 Vive tibi, & longè nomina magna fuge.
 Vive tibi, quantumque potes prælustra vita:
 *Non pro saepe prælustrī fulmen ab arce venit.
 sic potius & non quam soli possunt prodeesse potentes,
 quis obesse *Non profundit: potius plurimum obesse solent.
 Effugit.

Effugit hybernas demissa antenna procellas :

Latique plus parvus vela timoris habent.

A spicis ut summâ cortex levis innaret undâ,

*Summa
fugienda.*

Cum grave nexa simul retia mergat onus.

His ego si monitor, monitus prius ipse fuisse,

In qua debebam forsitan urbe forem.

Dum tecum vixi, dum me levis aura ferebat,

Hac mea per placidas cymba cucurrit aquas.

Qui cadit in plano (vix hoc tamen evenerit ipsum)

Sic cadit, ut taet a surgere possit humo.

At miser Elpenor testo delapsus ab alto,

Elpenor.

Occurrit regi flebilis umbra suo !

Quid fuit us tutas agitaret Dædalus alas ?

Dædalus.

Icarus immensas nomine signet aquas ?

Nempe quod hic altè, demissus ille volabat ;

Nam pennas ambo non habuere suas.

Crede mihi, bene qui latuit bene vixit : & intra Bene late-

re, bene

Fortunam debet quisque manere suam.

est vivere.

Non foret Eumedes orbus, si filius ejus

Stultus Achilleos non adamasset equos.

Nec natum in flamma vidisset, in arbore natus,

Cepisset genitor si Phæthona Merops.

Tu quoque formida nimium sublimia semper :

Propositique, precor, contrahe vela tui

Nam pede inoffensa spatium percurre vita

Dignus es, & fato candidiore frui.

Quod pro te ut voveam, miti pietate mereris,

Hæsurâque mihi tempus in omne fide.

Vidi ego te tali vultu mea fata gementem,

Qualem credibile est ore fuisse meo.

Nostra tuas vidi lacrymas super ore cadentes,

Tempore quoque uno, fidaque verbâ, * dabis. * Bibi.

Nunc quoque submotum studio defendis amicun;

Et mala vix ultra parse levanda levas.

Vive sine iuvidia, mollesque inglorius annos

Exige ; amicitias & tibi jauge pares.

Amicitie

Nasonisque tui, quod adhuc non exultat, unum

pares at-

Nomen ama ; Scyibicus cætera Ponsus habet.

testancie.

Proxima sideribus tellus Erymantides ursæ

Me tenet, astriclo terra perusta gelu.

Balborus

TRISTIUM

Bosphorus & Tanais superant, Scythiaq; paludes,
 Vixq; sati noti nomina pauca loci.
 Ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus :
 Heu ! quam vicina est ultima terra mibi !
 At longè patria est, longè est charissima conjux:
 Quicquid & hæc nobis post duo dulce fuit.
 Si tamen hæc absunt, ut, quæ contingere non eß
 Corpore sint animo cuncta videnda meo.
 Ante oculos errat domus, urbs, & forma locorum;
 Succeduntq; suis singula facta locis.
 Conjugis ante oculos, sicut præsentis, imago eß;
 Illa meo casus aggravat, illa levat. (amorem,
 Aggravat hæc, quod abest: levat hæc, quod præsta:
 Impositumq; sibi firma tuetur onus.
 Vos quoq; pectoribus nostris hæretis amici,
 Dicere quos cupio nomine quemq; suo.
 Amicorum Sed timor officium cautus compescit; & ipsos
 nomina In nostro poni carmine nolle puto.
 cur non Ante volebais, gratiæ erat instar amoris,
 inserat. Versibus in nostris nomina vestra legi.
 * Quemq; Quod quoniā est anceps, intra mea pectora* quæ
 vero unum- Alloquar: & nulli causa timoris ero. (q;
 quemque. Nec meus indicio latitantes versus amicos
 Protrahet: occulte, si quis amavit, amet.
 Scite tamen, quoniam longè regione remotus
 Absim, vos animo semper adesse meo.
 Et quæ quisq; potest, oro, mala nostra levate;
 Fidam projecto neve negare manum.
 Prospéra sic maneat vobis fortuna, nec unquam
 Contacti simili sorte rogetis idem.

ELEGIA V.

Ad Cætum amicum.

Usus amicitiae tecum mibi parvus, ut illam
 Non ægrè possis dissimulare, fuit:
 Ni me complexus vincilis propioribus esses,
 Nave nœa vento forsan eunte suo.
 * Meum. Ut cecidi, cunctiq; * metu fugere ruinam,
 Versaq; amicitiae terga dedere mea:

Aus

Ausus es igne fovis percussum tangere corpus,

Et deplotata limen adire domus.

Idq; recens praefas, nec longo cognitus usu,

Quod veterum misero vix duo trésve mihi.

Vidi ego confusos vultus, visosq; notavi,

Osq; madens fletu, pallidiusq; meo.

Eti lacrymas cernens in singula verba cadentes,

Ore meo lacrymas auribus illa bibi.

Brachiaq; excipi * presso pendentia collo, * Mœsto.

Et singulatis oscula mista sonis.

Sum quoq; Chare tuis defensus viribus absens:

Scit Charam veri nominis esse loco.

Multaq; præterea manifesti signa favoris

Pecoribus tenco non abitura meis.

Dii tibi posse tuos tribuant defendere semper,

Quos in materia prospere juves.

Si tamen interea quid in his ego perditus oris,

(Quod te credibile est querere) quaris, agam.

Spe trahor exigua, quam tu mibi demere noli, Spes.

Tristia leniri numina posse Dei.

Seu temerè expedito, sive hoc coningere fas est,

Tu mibi, quod cupio, fas, precor, esse proba.

Quaq; tibi est linguae facundia, confer in illud:

Ut doceas votum posse valere mecum.

Quò quisq; est major, magis est placabilis iræ:

Et faciles motus mens generosa capit.

Corpora magnanimo fatus est prostrasse leoni;

Pugna suum finem, cum jacet hostis, habet.

At lupus, & turpes instant morientibus ursi,

Et quæcumq; minor nobilitate fera est.

Majus atq; Trojam forti quid habemus Achille? pensus.

Dardanii lacrymas non tulit ille sevis.

Quæ ducis bmatthii fuerit clementia, Porus, Porus.

Praelariq; docent funeras exequiae.

Neve horitum referam flexas ad mitius iras;

Funoris gener est, qui prius hostis erat.

Denique a me nullam sperare salutem,

Alioquin non e causa cruenta meæ.

Nostrisq; auro repandere cuncta petitum

Cupido capu est, quod caput orbis erat.

Genero-
fissimus
quisque ad
iracundi-
am minus
est pro-

*Non aliquid dixi, violentave lingua locuta est;
Lapsive sunt nimio verba profusa mero:*

Oculi *N*on* Inscia quod crimen viderunt lumina, plector;*
N*on* *sonis in Peccatumque oculos est habuisse meum.*
i *c*n*on* Non equidem totam possum defendere culpam:**
Sed pariem nostri criminis error habet.
Spes igitur superest, facturum ut molliat ipse
*Mutati p*en*am conditione loci.*
*Hoc utinam uitidi solis pr*en*nuntius ortus*
Adferat admisso Lucifer albus equo.

ELEGIA VI.

Ad amicum, quo familiarissime usus erat.

Foedus amicitiae nou*is*, charissime, nostr*e*,
*Nec, si fort*e* velis, dissimulare potes.*
Donec enim licuit, nec te mibi charior alter,
*Nec tibi me tot*a* junctior urbe fuit.*
*Isq*ue* erat usq*ue* adeo populo testatus, ut esset*
*P*er* me magis quam tu, quamq*ue* ego, notus am*u**
*Quiq*ue* est in charis animi tibi candor amic*is*,*
Consilio*rum com*municatio*signum e*rat ver*ae amicitiae.***
*Cognitus est illi, quem c*olis* ipse, viro.*
*Nil it*a* cclabas, ut non ego conscius essem;*
*P*er* toribusq*ue* dabas multa regenda meis.*
*Cuiq*ue* ego narrabam, secreti quicquid habebam,*
Excepto quod me perdidit, unus eras.
*Id quoq*ue* si scis, salvo fruerere sodali,*
*Consilioq*ue* forem s*ospes*, amice, tuo.*
*Sed mea me in p*en*am nimirum fata trahebas*
Omne bona claudunt utilitatis iter.
Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo;
Seu ratio fatum vincere nulla valet:
*Tu tamen, q*uod nobis* usu junctissime longo,*
*Pars desiderii maxima pen*e* mei,*
*S*ic memor* q*uod si* quas fecit tibi gratia virt*es*,*
*Illas pro nobis exp*eriare* rogo:*
*Numinis ut la*si* sit mansuetior ira;*
*Mutatoq*ue* minor sit mea p*en*a loco:*
*Idq*ue* it*a*, si nullum scelus est in p*ectore* no*str*o,*
*Principiumq*ue* mei criminis error habet.***

Nec breve nec iutum est, quo sint mea, dicere, ca-
 Lamina funesti conscientia facta mali : (su) Lumina
 Mensq; reformidat, veluti sua vulnera, tempus Nasonis.
 Illud ; & admonitu fit novus ipse dolor.
 Et quæcumq; adçò possint afferre pudorem,
 Illa tegi cæcā candida nocte decet.
 Nil igitur referam, nisi me peccâsse (sed illo
 Præmia peccato nulla petita mihi)
 Stultitiamq; meum crimen debere vocari ; Stultitiam
 Nomina si factis reddere vera vcliss:
 Quæ si non ita sunt, alium, quo longius absim.
 Quare (suburbana hac sit mibi terra) locum.

non cri-
men.

ELEGIA VII.

Mandat epistolæ, ut Perillam adeat.

Vide salutatum subito perarata Perillam
 Litera, sermoneq; fida mixistra mei.
 Aut illam inventies dulci cum matre sedentem,
 Aut inter liberos, Pieridasq; suos.
 Quicquid ager, cùm te scierit venisse, relinquet:
 Nec mora ; quid venias, quidve, requireret, aga.
 Vivere me dices ; sed sic, ut vivere nolim ;
 Nec mala tam longâ nostra levata morâ :
 Et tamen ad Masas, quamvis nocuere, reverti,
 Aptaq; in alternos, cogere verba pedes.
 Tu quoq; dic, Studiis cōmunitibus ecquid iubares ?
 Doctaq; non patro carmina more canis ?
 Nam tibi cum facie mores natura pudicos,
 Et raras dotes, ingeniumq; dedit :
 Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,
 Nè male fœundæ vena periret aquæ.
 Primus id aspexi teneris in virginis annis ;
 Utq; pater natæ, duxq; comesq; sui.
 Tunc quoq; (sed forsitan rostrum delevit amorem
 Tempus) eram nimio junctus amore tibi.
 Ergo si remanent ignes tibi pectoris iidem,
 Sola tuum vates Lesbia vincit opus.
 Sed vercor nè nunc mea te fortuna retardet,
 Postq; mcos casus fit tibi pellus iners.

Peril'æ
ingeniam.

Dum

Dum licuit, tu sepe mihi, tibi nostra legebam, N
Sepe tui judex, sepe Magister eram.

Aut ego præbebam factis modò versibus aures :
Aut, ubi cœsuras, causa ruboris eram.

Forsitan exemplo, quia me lædere libelli,
Tu quoq; sis penæ * facta ruina meæ.

* Fata se-
cuta.

Pone Perilla metum: tantummodo fæmina nulla,
Nére vir à scriptis disceat amare tuis.

Ergo desidia remove dæctissima causas;
Inq; bonas artes, & tua sacra redi;

Ista decens facies longis vitiabitur annis;
Cumq; aliquis dicit, Fuit bæc formosa, dolcis;

Rugaq; in antiqua fronte senilis erit:
Injiciq; manus formæ damnoſa senectus,

Quæ strepitum passu non faciente venit.
Cumq; aliquis dicit, Fuit bæc formosa, dolcis;

Speculum mendax. *Ei speculum mendax esse querere tuum.*
Sunt & opes modicæ; cum sis dignissima magna;

Finge sed immensis censibus esse parcs.
Nempe dat & quodcumq; libet fortuna rapinæ;

Irus, Cræsus. *Irus & est subitio, qui modo Cræsus erat.*
Singula quid referam? nil non mortale tenemus;

Litteræ non pos-
sunt nobis adimi. *Pectoris exceptis ingeniiq; bonis.*
En ego, cum patriâ caream, vobisq; domoq;

Raptaq; sunt, adimi quæ potuere, mihi:
Ingenio tamen ipse meo comitorq; fruorq;

Cæsar in hoc potuit juris habere nihil.
Quilibet hanc sœn vitam mihi finiat ense;

Me tamen extincto fama superflues erit.
Dumq; sis victrix septem de montibus orbem

Prospiciet dominum Martia Roma, legar.
Tu quoq; quam studii maneat felicior usus,

Effuge venturos quæ potes usq; rogos.

ELEGIA VIII.

Patram & suos videre desiderat.

Nunc ego Triptolemi euperē concendere currū
Misit in ignotam qui rude semen humum.

Nunc ego Medea vellim frenare dracones.
Quos habuit fugiens arce, Corinthe, rai-

Nunc ego jaⁿandas ipsiarem sumere pennas,
 Sive tuas Persca, Dædala sive tuas;
 Ut tenerâ nostris cedente volatibus aurâ,
 Aspicrem patriæ dulce regen: è solum,
 Desertaq; domus vultus, memorèsq; sodales,
 Charaq; p̄cipiæ conjugis ira meæ.
 Stulte, quid hac frustâ votis puerilibus optas,
 Quæ non ullâ tibi fér q̄ feret q̄ dies?
 Si semel optandum est, Augusti numen adora: * Læstisti.
 Et, quem sensisti, ritè precare Deum.
 Ille tibi pennâq; toteit curiusq; volucres
 Tradere: dei redditum, pro:inus ales cr̄is.
 Si precer hæc (neq; enim possum majora precari)
 Nè mea sint timeo voia modesta parum
 Forfian hoc olim, cùm jam satiaverit iram,
 Tunc quoq; sollicitâ mente, rogandus erit.
 Quod minus interea est (instar mihi muneris am-
 Ex his me jubeat quò liber ire lois: (pli)
 Nec cælum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ: Macies
 Hei mihi! perpetuus corpora languor habet. Ovidii ex
 Seu vitant artus agræ contagia menis, alieno coe-
 Sive mei causa est in regione mali; lo.
 Ut tetigi Pontum vexant insomnia, vixq;
 Osse regit macies, nec javat ora cibus:
 Quiq; per autumnum percussis frigore primo
 Est color in foliis, que nova lesit hyems;
 Is mea membra tenet; nec viribus allevor ullis;
 Et nunquam queruli causa doloris abest. (est
 Nec melius valeo, quād corpore, mente: sed agræ
 Utraq; pars æquè; binaq; damna fero.
 Hæret & ante oculos (veluti sp̄etabile corpus)
 Absans fortunæ forma videnda meæ.
 Cumq; locos, moresq; hominum, cultusq; sonosq;
 Cernimus, & quid sim, quid fuerimq; subit;
 Tantus amor uicis est, querar ut de Cæsarîs ira,
 Quod non offensas vindicet euse ius.
 At quoniam semel est odio civiliter usus;
 Mutato levior sit fuga nostra loco.

TRISTIUM
ELEGIA IX.

Unde Tomos dictus.

« Igitur **H**ec quoque sunt urbes Graiae (quis credere pos.
Graiz Inter inhumana nomina Barbaria. (set?)
(quis etc. Huc quoque Mileto misi venere coloni,
deret?) Ingressu Graiae constituerem domos.
urbes. Sed vetus huic nomen, positaque antiquius urbe,
Constat ab Absyrti exile fuisse loco.

Nam rate (que curâ pugnacis facta Minervus,
Per non tentatas primas cucurrit aquas)
Medea. Impia desertam fugiens Medea parentem,
Dicitur his remos applicuisse vadis :

* **S**pacia. Quem procul ut vidit tumulo speculator ab ali.
eo.

Hospes, ait, nosco Colchide vela dari,
Dum irepidant Minya, dum solvitur aggere fumi,
Dum sequitur celeres anchora tracta manus,
Conscia percussit meritorum pectora Colchis

Auster atque ausura multa nefanda manu :
Et, quanquam superest ingens uadacia menii,

Pallor in attonita virginis ore fuit.
Ergo ubi prospexit venientia vela, Tenemur,

Et pater est aliquâ fraude morandus, ait.
Dum quid agat querit, dum versat in omnia vob.

Ad fratrem casu lumina flexa tulit. (m
Cujus ut ablata est presenita, Vicimus, iuquis
Hic mihi morte suâ causa salutis erit.

Protinus ignari, nec quicquam tale timentis,
Innocuum rigido perforat ense latus.

Aitque ita divellit, divulsaque membra per agros
Difficit, in multis invenienda locis :

Nen pater ignoret, scopulo proponit in alto
Pallentesque manus, sanguineumque caput ;
Ut genitor iuctuque novo tardetur ; et, artus

Dum legit extintos, triste retardet uer.

Tomas a Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illa
flestione. Membra soror fratri consecuisse sui.

ELEGIA X.

Quibus cum gentibus vivat.

Si quis adhuc iste meminit Nasonis ademp*ti*;
Et superest sine me nomen in urbe mea :

Suppositum stellis nunquam tangentibus æquor, Asperitas
Me sciat in media vivere Barbaria.

Sauromatae cingunt fera gens, Bessiq, Getaq: Scythiae.

Quam non ingenio nomina digna meo!

Dum tamen aura tepet, medio defendimur Istro:

Ille suis liquidus bella repellit aquis.

At cum tristis hyems squalentia protulit ora;

Terraq marmoreo est candida facta gelu:

Dum patet & Boreas, & nix* jactata sub Arcto: * Injecta.

Tum patet has gentes axe tremente premi.

Nix jacet, & jactam non sol pluviaq resolvunt: Nix in
Indurat Boreas, perpetuamq facit. crystallum

Ergo ubi deliciuit nondum prior, altera venit,

Et solet in multis bima * jacere locis.

* Manere.

Tantaq commoti vis est Aquilonis, ut altas

Æquet humo turres, tectaq rapti ferat.

Pellibus, & sutis arcent male frigora* bracchis; * Braccis.

Oraq de toto corpore sola patent.

Sæpe sonant moti glacie pendente capilli,

Et nitet inducto candida barba gelu:

Nudaq consistunt formam servanii * testæ * Tecta.

Vina; nec hausta meri, sed data frusta bibunt.

Quid loquor, ut cuncti concrecant frigore rivi?

Deq laca fragiles effodiantur aquæ?

Ipse, papyrisero qui non angustior amne

Papyriser

Miscetur vasto multa per ora freto,

Nilus.

Cœruleos venis latices durantibus Ister

Congelat, & tectis in mare scripit aquis.

Quaq rates ierant, pedibus nunc itur; & undas

Frigore concretas ungula pulsat equi.

Perq novos pontes subter labentibus undis,

Ducunt Sarmatici barbara plauftra boves

Vix equidem credar: sed cum sint præmia falsi

Lucrum

Nulla, ratam debet testis habere fidem.

mendaces

Vidimus ingeniem glacie confistere pontum,

facit.

Lubricaq immotas testa premebat aquas.

Nec vidisse sat est; durum calcavimus æquor,

Undaq non udo sub pede summa fuit.

Si tibi iale frustum quondam Leandre fuisset,

Non forci angustæ mors tua crimen aquæ.

TRISTIUM

50 Tua neg^o se pandi possunt delphines in auras
Tollere: conantes dura coercet hyems.

Et quanquam Boreas jactuus infonet aëris,
Fluidus in obpresso gurgite nullus erit:

Inclusæq; gelu stabunt ut marmore puppes:

*Findere. Nec poterit rigidæ * scindere remota aquas:

Vidimus in glacie pisces hærere ligatos;

Sed pars ex illis cum quoq; viva fuit.

Sive igitur nimii Boreæ vis, aea marinas,

Sive redundantias flumine cogit aquas:

Protinus equato ficias Aquilonib; Istro

Invehitur celeri barbarus hostis equo:

Hostis equo pollens, longæq; volante sagittâ,

Vicinam latè depopulatur humum,

Diffugiunt alii, nullisq; tenuibus agros,

In custodice diripiuntur opes:

Ruris opes parvæ, pecus, & stridentia plaustru

Et quis divitiis incola pauper habet.

Pars agitur vindik post tergum capta lacerti

Respicens frustra rura laremq; suum:

Pars cadit hemis misere confixa sagitis;

Nam volvèri ferro rintangle virus inest.

Quæ nequeuni secū ferre aut abducere, perdunt

Et cremat infantes hostica * turba casas.

Tum quoq; cùm pax est, trepidant formidine bellum:

Nec quisquam presso vomere sulcat humum.

Aut videt, aut metuit locus hic, quem non vides.

Cessit iners rigido terra relicta sicu. (hosti)

Scythia non habet Non hic pampinea dulcis latet uva sub umbra,

vita. Nec cumulant altos fervida musta lacus.

Poma negat regio; nec haberet Aconitum, inq;

Scriberet hæc domina verba legenda suæ.

Aficeres nudos sine fronde, sine arbore campus

Hoc loca felici non audeunda viro!

Ergo tam latè pacat cùm maximus orbis,

Hæc est in pœnas terra reperta meas.

ELEGIA XI.

Invehitur in maledicium.

Siquis es, insultes qui casibus, improbes, nostis

Meg^o reum dempto sine cruentus agas;

Natus es è scopulis, nutritus lacte ferino,
Et dicam filices pectus habere tuum.

Natus è
scopulis.

Quis gradus ulterior, quò se tua torrigat ira,
Ressat? quidve meis cernis abesse malis?
Barbara me tellus, & inhospita litora Ponti,
Cumq; truci Borea Manalis urse videt.

Nulli mibi cum gente fera commercia lingue;
Omnis solliciti sunt loca plena metus.

Vig fugax avidus cervus depreussa ab ursis;
Cinctaq; montanis ut puer agna lupis;
sic ego beligeris à genibus undiq; sepris

Terreor, hoste meum penè premente latus.

Vig sit exiguum pæna, quod conjugé chara,
Quod patria careo, pignoribusq; meis:

Ut mala nulla seram, nisi nudam Cæsaris iram;

Nuda parum nobis Cæsaris ira mali est?

Et tamen est aliquis, qui vulnera cruda reiratet,

Solvat & in mores ora diserta meos.

I N C A U S A facili cuius licet esse diserto;

Et minime vires frangere quassa valent.

Subruere est arcis, & stantia mœnia; virtus

* Quilibet ignavi præcipitata premunt.

Non sum, qui fuerā quid inanem proteris umbrā? liber.

Quid cinerem saxis bustaq; nostra petis?

* Quam-

Umbra vi-

Hector erat tunc cum bello certabat; & idem vi Naso

Tractus ab Hæmonio non erat Hector equo. nis.

Me quoq; quem nbras olim, non esse memento;

Ex illo superant bæc simulacra viro.

Quid simulacra ferox dicitur * incendis amaris? * Incessis.

Parce, precor, manes sollicitare meos.

Omnia vera puita mea criminis; nil sit in illis,

Quod magis errorem, quam scelus esse pures:

Pendimus en profugi (satia tua pectora) pœnas

Exilioq; graves, exiliiq; loco.

Carnifici fortuna potest mea flenda videbiti,

Te tamen est uno judice * mersa parum.

* Dura.

Sevior es tristi Busride, sevior illo

Qui fulsum lento torruit igne bovem:

Quiq; bovem Siculo fertur donasse tyranne,

Et aëlis artes conciliasse suas.

Munere in hoc usus, rex, es, sed imagine magis
 Nec sola est operis forma probanda mei.
 Aspicis à dextra latus hoc adapertile tauri?
 Hac tibi, quem perdes, conjiciendus erit,
 Protinus inclusum lenis carbonibus ure:
 Mugiet, & veri vox erit illa bovis.
 Pro quibus inventis, ut munus munere penseris?
 Da, precor, ingerio præmia digna meo.
 Dixerat: at Phalaris, Pœna mirande reperi
 Ipse tuum prælens imbue, dixit opus.
 Nec moras; monstratis crudeliter ignibus usque
 Exhibuit geminos ore gemente sonos.
 Scythias. Quid mihi cū Siculis, inter Scythicosq; Getae
 que. Ad te (quisquis is es) nostra querela verum
 * Redit: Utq; situm nostro possis explorare cruento,
 Quantaq; vis aviaq; gaudia corde feras:
 Tot mala sum fugiens tellure, tot æquore pax.
 Te quoq; ut auditis posse dolere putem.
 Crede mihi, si sic nobis collatus Ulysses,
 Neptuni minor est, quam Jovis ira fuit.
 Ergo, quicunq; es, rescindere crimina noli:
 Deq; gravi duras vulnere tolle manus.
 Utq; meæ famam tenuent oblia culpa,
 Fatta cicatricem ducere nostra sine.
 Hymenæ. Humanaq; memor fortis, que tollit cosdem
 fortis mutabilitas. Et premit, incertas ipse verere vices.
 Et quoniam, fieri quod nunquam posse putavi,
 Est tibi de rebus maxima cura meis;
 Non est quod timeas: fortuna miserrima nra
 Omne trahit secum Cæsaris ira malum.
 Quod magis ut liqueat, néve hoc ego fingere
 Ipse uelim pœnas experiare meas.

ELEGIA XII.

Rogat mitio em exilii locum.

* Longior. FRigorajm Zephyri minuunt; annoq; pen
 antiquis. * Tardior antiquis visa Mæotis hyems.
 Impositamq; sibi q; i non b. ne pertulit Hellen,
 Tempora nocturnis aqua diurna facit.

*Item violas pueriq; legunt, hilaresq; puellæ,
Ruraq; qua nullo nata serente ferunt.*

*Prataq; pubescunt variorum flore colorum :
Indociliq; loquax gutture vernat avē.*

*Vix male crimen matris deponat hirundo.
Sub trabibus cunas, parvinq; iedā facit :*

*Herbaq; quæ latuit Cercalibus obruta sulcū,
Exerit è tcipa molle cacumen humo :*

*Quoq; loco est vitis, de palmita gemma movetur :
Nam procul à Getico littore vitis abest.*

*Quoq; loco est arbor, turgescit in arbore ramus :
Nam procul à Geticis finibus arbor abest.*

*Oria nunc istic ; junctisq; ex ordine ludis
Cedunt verbosi garrula verba fori.*

*Lusus equis nunc est, levibus nunc luditur armis,
Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus.*

*Nunc, ubi perfusa est oleo labente juventus,
Defessos artus * tingere gaudet aquā. * Virgine*

*Scena riget, studiisq; favor distantibus ardet, tincta.
Cumq; tribus resonant icerna theatra foris.*

*O quater, & quoris non est numerare, beatum,
Non interditā cui licet urbe frui !*

*At mibi sentitur nix verno sole soluta,
Quaq; lacu duro non fodiantur aquæ.*

*Nec mare concrescit glacie, nec ut antè per Istrū
Stridula Sauromates planstra bubulus agit.*

*Si tamen incipiunt aliquæ hic adnare carinæ,
Hospitaq; in Ponti littore puppis erit ;*

*Sedulus occurram nautæ, dictaq; salute,
Quid veniat quæram, quis ve quibusve locis.*

*Ille quidem (mirum) ni de regione propinqua,
Non nisi vicinas tutus araret aquas.*

*Rarus ab Italia tantum mare navita transit,
Littora rarus in hæc portibus orba venit.*

*Sive tamen Græcā scierit, sive ille Latinā
Voce loqui, certè gravior * usus erit. * Hujus,*

*Fas quoq; ab ore freti, longæq; Propontidos undis
Huc aliquem certo vela dedisse Noto.*

*Quisquis is est, memori rumorem voce referre,
Es fieri fama parsque gradusque potest :*

Pubesculi
prata.

*Is precor auditos possit narrare triumphos
Cæsarib; & Latio reddita vota fovi.*

*Germania Teq; rebellatrix tandem Germania magni
rebellar. Triste cipri pedibus supposuisse ducis.
trix. Hec mibi qui referat que non vidi se dolebo,*

*Hic mea torui protinus bofes erit. (est)
Hci nihil jamne domus Scythico Nasoris in urbe
Famij suum mihi da pro lare pena locum?
Dii facite ut Cæsar non hoc penetrare, domumque
Hospitium pena sed velit esse mea.*

ELEGIA XIII.

In natiens suum.

*Ecce supervacuus (quid enim fuit utile nasci
Ad sua natalis tempora noſter adest.*

*Dure quid ad miseros veniebas exulis annos?
Debueras illis imposuisse modum.*

Si tibi cura m. i. vel si pudor ullus inesset,

*Non ultra patriam me sequerere mea:
Quoq; loco primum male ſu tibi cognitus infam;*

*Ilo tentasse ultimus esse mihi
Inq; relingiendo (quod idem fecere sodales)*

Tu quoq; dixisse tristis in urbe, Vt.

*Quid tibi cum Porto? num te quoq; Cæsar in
Extremam gelidi misit in orbis humum?*

Scilicet expectas soli um tibi moris honorem?

Pendeat ex humeris vestis ut alba meis?

Fumida eingatur florentibus ara coronis?

Micaq; solenni thuris in igne sonet?

Libania natalis dem pro te genitale notauit tempus?

Concipiamq; boq; ore favente preces?

Non ita sum positus, nec sunt ea tempora nobis,

Adventu possum letus ut esse tuo

Funeris ara mibi ferali cincta cupresso

Convenit, & stratis flamma parata rogi.

Nec dare thura libet nil exorantia divos,

In tantis suberant nec bona verba malis.

Si tarzen est aliquis in his hac luce petendum,

In loca ne redias amplius issa precor:

Dum me terrarum pars penè novissima Ponti
Euxinus falso nomine dictus habet.

ELEGIA XIV.

Ad amicum, ut librum tueatur suum.

CUltor & antistes doctorum sancte virorum, Antistes
doctorum.
Quid facis, ingenio semper amice meo?
Ecquid, ut incolumem quondam celebrare solebas,
Nunc quoq. nè videar totus abesse, cavae?
* Conspicis exceptis ecquid mea carmina solis * Colligit.
Arribus, artifici quaे nocuere suo?
Immo ita fac, quæ varium studiose novorum,
Quoq. voles retine nomen in urbe meum.
Et fuga dicta mibi, non est fuga dicta libellis,
Qui domini pœrim non meruere sui.
Saxa per extremas profugus puer exulat oras,
Urbi ramer natus exuisit esse licet.
Palladis exempla de me sine matre creata * Liber fi-
Carmina sunt: stirps hæc progeniesq. mea: ne matre.
Hanc tibi commend: quæ quò magis orba parente
Hoc tibi tuori sarcina major erit. (et,
Tres mihi sunt nati coniugia nostra secuti; De arte
Cætera fac cura si tibi turbipilam. amandi.
Sunt quoq. mutatae ter quinq. columnina fornæ, Metamor-
Carmina de domini funere rapit sui. phoses.
Illud odis potuit, si non prius ipse serissim,
Certus à summa nomen habere minu.
Nunc incorrectum populi pervenit in ora;
In populi quidquam si tamè ore^{*} meum est: * M ei est.
Hoc quoq. nescio quid nostris amplexis libellis,
Diversum missum quod tibi ab oībz venit.
Quod quicunq. leget (si quis leget) estimet autē
Compositum quo sit tempore, quoq. loco:
E quis erit scriptis, quorum cognoverit esse
Exilium tempus, Barbariamq. locum.
Inq. tot adversis carmen mirabitur illum
Ducere me tristi sustinuisse manu. Ingenium
Ingenium fregere meum mala; cuius & autē incommo-
Fons infæcundus, parvaq. uena fuit. de fru-

Sed gen.

Sed quæcumq; fuit, nullo exerceente, refugit,
 Et longo periit arida facta suu.
 Non hic librorum, per quos inviter, alarq;
 Copia; pro libris arcus & arma sonans.
 Nullus in hac terra recitem cui carmina, cuju
 Intellecturis auribus utar, adeft.
 Nec quo secedam locus est; custodia muri
 Submovet infestos clausaq; porta Getas.
 Sæpe aliquod quero verbum, nomenq; locumq;
 Nec quisquam est, à quo certior esse queam.
 Dicere sæpe aliquid conanti (turpe faceri)
 Verba mibi desunt, dedidiciq; loqui.
 *Seythico- Threicio * Geticoq; ferè circumsonor ore,
 que feci. Et videor Geticis scribere posse modis.
 Crede mibi, timeo né fint immista Latinis,
 Inq; meis scriptis Pontica verba legas.
 Qualemcumq; legas, veniā dignere libellum,
 Scritis & excusa conditione meæ.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus Lib. IV.

ELEGIA I.

Excusat suos libros, si quid vitii habebunt.

Si qua meis fuerint (ut erunt) vitii
 libellis,
 Excusata suo tempore lector habe.
 Exul eram; requiesq; mihi, non fami-
 tita est:

Mens intenta suis né foret usquè malis.
 Hoc est cur cantet vincitus quoq; compede fosso,
 Indocil numero cùm grave mollit opus.
 Cantat & innitens limosæ pronus arenæ,

* Trahit. Adverso tardam qui * vebit amne ratem:
 Quiq; ferens pariter lentos ad pectora remos
 In numerum pulsâ brachia versat aquâ.

Fessu

Fessus ut incubuit baculo, saxeque resedit
Pastor, arundineo carmine mulcet oves.

Cantans pariter, pariter data pensa trahentis
Fallitur ancilla decipiturque labor.

Ferit & abducta * Lyrne side tristis Achilles * Briseides
Hemonia curas attenuasse lyrā.

Cum trahere sylvas Orpheus & dura canendo
Saxa, bis amissi conjugē mæstus erat.

Me quoque Musa levat Penti loca jussa petentem;
Sola comes nostra perficit illa fugae.

Sola nec insilias inter, nec militisensem,
Nec mare, nec ventos, barbariemque timet.

Scit queque cum perii, quis me deciperit error,
Et culpam in facto non scelus esse meo.

Scilicet hoc ipso nunc aqua, quod obfuit ante,
Cum mecum juncti criminis acta rea est.

Non egridem vellem (quoniā nocitura fuerunt)
Pieridum sacris imposuisse manum.

Sed nunc quid faciam? Vis me tenet ipsa sacrorum,
Et carmen demens carmine lassus amo.

Sic nova Dulichio lotos gustata palatio,
Ilo, quo nocuit, grata sapore fuit. (illis 5)

Seruit amans sua damna* ferens; tamen baret in * Fere:
Materiam culpe persequiturque sue.

Nos quoque delectant, quamvis nocuere, libelli:
Quodque mihi telum vulnera fecit amo.

Forfit an hoc studium possit furor esse videri;
Sed quiddam furor hic utilitatis habet.

Semper in obitu mentem vetat esse malorum,
Præsenis casus immemoremque facit.

Utque suum Bacche non sentit saucia vulnus,
Dum stupet Idæis exulata jugis:

Sic, ubi morta caient sacro mea pectora thyrso, Furor po-
Altior humano spiritus ille malo est. eticus.

Ille nec exilium, Scythici nec littora Ponti,
Ille nec iratos sentit habere Deos.

Utque soporiferæ biberem si pocula Leibus;
Temporis adversi sic mihi sensus abeat.

Fure deos igitur veneror mala nostra levantes,
Sollicitas comites ex Heliocene fuge;

Et

Et partim pelago, partim vestigia terrā,
 Vel rate digniss, vel pede nostra sequi.
 Sint precor hę saltē faciles mābi: namq̄ deorum
 Cęsare cum magnō cetera turbaz satit.
 Meq̄ tot aduersis cumulat, quo littus arenas,
 Quotq̄ fretum pīseas, ovāq̄ pīseis habet.
 Vere prius flores, æta numerabis aristas.
 Poma per autūnum, frigoribaz nives;
 Quām malz, que p̄tior toto jactatus in orbe,
 Dum miser Euxini littora sāva peto.
 Nec tamen ut veni levior fortuna malorum est;
 Huc quoq̄ sunt nostras fata secuta vias.
 Hic quoq̄ cognosco natalis stamina nostri,
 Stamina de nigro vellere facta mibi.
 Utq̄ neq̄ insidias, capitisq̄ pericula narrem;
 Vera quidem vidi, sed graviora file.
 Vivere quām miserum est inter Bessęq̄ Getas;
 Illum, qui populi semper in ore fuit!
 Quām miserum est porti vitam muroq̄ tueri,
 Vixq̄ sui tutum viribus esse loci!
 Aspera militie juvenis certamina fugi;
 Nec nisi lusurā movim̄s arm̄ minu.
 Nunc senior gladioq̄ latus, scutoq̄ sinistram,
 Canitiem galeæ subjicioq̄ meam.
 Nam dedit è specula cubilis ubi signa tumulis,
 Induimus trepidā protinus arm̄ minu.
 Hostis habens arcum, imbūtaq̄ tela veneno,
 Sāvus anhelanti mēnia lustrat equi.
 Utq̄ rapax pecudem, que se non texit ovili,
 Per sata, per sylvas feriq̄ * trahitq; lupus:
 Sic, si quem nondum portarum sede receptum
 Barbarus in campis repperit hostis, habet:
 Aut sequitur captus, coniectiq̄ vincula cello
 Accipit; aut telo virus habente perit.
 Hic ego sollicitæ jacceo novus incola sedis;
 Heu nimium fati tempora lenta mci!
 Et tamen ad numeros antiquaq̄ sacra reverti
 Sufficiet in tantis hospita Musa malis. (qui
 * Recitat. Sed neq̄ cui* referā quisquā est mea carmina; nos
 Auribus accipias verba Luina suis.

Ipse mibi (quid enim faciam) scriboque legoque; *
 Tutaque judicio littera nostra suo est.
 Sape tamen dixi, Cui nunc hac cura laborat?
 An mea Sauromatae scripta, Getaque legent?
 Sape etiam lacrymæ sunt me scribente profusa,
 Humidaque est fletu littera facta meo.
 Corque verus te meum tanquam nova vulnera* sentis. * Norit;
 Inque sinum mœstæ labitur imber aquæ.
 Dum vice mutatâ qui sim fuerimque recordor;
 Et rulerit me quod casus, & unde subit:
 Sape manus demens studiis irata, sibique,
 Misit in arsuros carmina nostra* rogos. * Fecos.
 Atque ea de multis quoniam non multa supersunt,
 Cum venia facito, quisquis es, ista legas.
 Tu quoque non melius, quidam sunt mea tempora car-
 Interdicta mihi consule Roma boni. (mer

ELEGIA II.

Dolet non interesse triumpho de victa
 Germania.

Am fera Cæsaribus Germania, totus ut orbis, Fera Ger-
 mania.
 Victa potest flexo succubuisse genu.
 Altaque velantur fortasse Palatia seruis:
 Thuraque in igne sonant, inficiuntque diem;
 Candidaque adductæ collum percutta securi
 Victimæ purpureo sanguine* pulsat humum. * Tingit.
 Donaque amicorum templis promissa Deorum
 Reddere vittores Cæsar uicerque parant:
 Et qui Cæsareo juvenes sub nomine crescunt,
 Perpetuò terras ut domus illa regat.
 Cumque bonis nuribus pro solspite Livia nato
 Munera dat meritis, sape datura, Deis:
 Et pariter matres, & quæ sine crimine castos
 Perpetuè servant virginitate focos.
 Plebs pia, cumque pia latatur plebe Scratus,
 Parvaque ex suis eximis pars ego ruper, Eques. Ovidius
 Nos procul expulso communia gaudia fallunt; equestri
 Famaque tam longè non nisi parva venit. ordine.
 Ergo omnis populus poterit spectare triumphos,
 Cumque ducum titulis oppida capta leget:
 Vinclaque

Vinculaq; captivā reges cervice ferentes
 Ante coronatos ire videbit equos :
Et cerneret vultus aliis pro tempore versos ;
 Terribiles aliis, immorosq; sui :
Quorum pars, causas & res, & nomina queret;
 Pars referet, quamvis noverit illi parum.
Hic, qui Sidonio fulget sublimis in ostra,
 Dux fuerat belli : proximus ille duci.
Hic, qui nunc in humo lumen miserabile fixit,
 Non tristi vultu, cum tulit arma, fuit :
Ille ferox, & adhuc oculis hostilibus ardens,
 Hortator pugnæ, cor filiumq; * fuit.
Perfidus hic nostros illusit fraude locorum,
 Squalida prolixis qui tegit ora comit.
Illio, qui sequitur, dicunt mactata ministro
 Sæpe recusanti corpora capta Deo.
Hic lacus, hi montes, hæc tot castella, tot amnes,
 Plena fera eadis, plena crux erant.
Drufus in his meruit quondam cognomina terræ
Germanicæ. **Q**uae bona progenies digna parente fuit.
Cornibus hinc fraxinis viridi male rectus ab ulvo,
 Decolor ipse suo sanguine Rhenus erat.
Crinibus etiam feriur Germania pagis,
 Et ducis invicti sub pede matuta sedet.
Collaq; Romane præbens animosa securi,
 Vincula fert illa, quæ tulit arma, manu.
Hos super in curru Cæsar victore vehens
 Purpurcus, populi ritè per ora tui.
Quaq; ibis, manibus circumplaudere tuorum,
 Undiq; iunctato flore tegente vias.
Tempora Phœbus lauro cingentur ; Ioque
 Miles, Io magnâ voce, triumphe canet.
*Calentes Ipse sono plausuq; simul fremituq; * canensis,
 Quadrijuges cernes sæpe resistere equos.
Indè petes arcem, & delubra faventia votis ;
 Et dabitur merito laurca vota Fovi.
Hac ego submoitus quæ possum mente video ;
 Erepit nobis jus habet illa loci :
Illa per immensas spatiatur libera terras ;
 In cælum celeri pervernit illa viâ :

S denium
ofrum.

* Dedit.

Drusus
Germanicæ
cus.

* Calentes

Illa meos oculos medium dedit in urbem;

Immunes tanti nec finit esse boni.

Invenietq; animus, quā currus spectet eburnos : Currus e-
burneus

Sic ceriē in patria per breve tempus ero.

Vera tamen caput populus spectacula felix ;

Lataq; erit præsens cum duce turba suo.

triumphat-

lis.

At mibi fingenti tantum, longeq; remoto,

Auribus hic fructus * percipiendus erit.

* Præcipi-

Atq; procul Latio diversum missus in orbem

endus.

Qui narret cupido vix erit ista mihi.

Is quoq; jam serum referet, veteremq; triumphum:

Quo tamen audiero tempore, latus ero.

Illa dies veniet, mea quā lugubria ponam;

Causaq; privatā publica major erit.

ELEGIA III.

Alloquitur utramque Ursam.

Magna minorq; feræ, quarū regis altera Grai-

Altera Sidonias, utraq; sicca, rates; (as.

Omnia cùm summo posita videatis in axe,

Et maris occidua non subeatq; aquas :

Ætheriamq; suis cingens amplexibus arcem

Vester ab intacta circulus extet humo :

Apicite illa precor, quæ non bene mænia quondam

Dicitur Iliades transfluisse Remus :

Inq; meam nitidos dominam convertite vultus,

Sitq; memor nostræ, acene, referite mihi. (ro?

Hei mihi! cur* nimium quæ sunt manifesta requi- * Timui?

Cur labat ambiguo spes mea mista metu?

Crede quod est ut vis, ac define tuta vereri;

Deq; fide certa sit tibi certa fides :

Quoq; polo fixæ nequunt tibi dicere flammæ

Non mentitur tu tibi voce refer :

Esse tui memorem, de qua tibi maxima cura est;

Quodq; potest, secum nomen habere tuum.

Vulnibus illa tuis tanquam præsentibus haeres;

Teq; remota procul, si modò vivit, amas.

Ecquid, ut incubuit justo mens ægra dolori,

Lenis ab admonito peccore somnus abit.

Tunc subcurit curæ, dum te lectusq; locusq;
Turgit? & oblitam non sicut esse mei?

Et veniunt æstus, & nox immensa videtur?
Fessiq; jaæati corporis ossa dolent?

Non quidem dubito, quin h.ec & cætera fiant;
Detq; tuus mæsti signa doloris amor:

* Petrar. Nec cruciere minus, quam cum Thebana* cruciata
tum. Hectora Thessalico vidi ab axe rapi.

Quid tamen ipse precer dubito, nec dicere possum
Affectum quem te mentis habere velim.

Tristis es; indignor; quod sim tibi causa doloris:
* Fleas. Non es; ut amissi conjuge digna forces.

Tu vero tua damna dole, mitissima conjux;
Tempus & à nostris exige triste malis.

Flere non Flego meos casus: E S T quædam flere voluptas:
nunquam E X P L E T U R lacrymis egeriturq; dolor
voluptas. Atq; utinam lugenda tibi uon vita, sed esset

Mors mea: morte fores sola relicta mea.
Spiritus hic per te patrias exiſſet in auras:

Sparſiſſent lacrymæ corpora nostra pia:
Supremoq; die notum ſpectantia cœlum

Texiſſent digitii lumina noſtra iui:
Et cinis in tumulo poſuiſſe jacuſſet avito:

Tactaq; naſcenti corpus haberet humus:
• Dum v. xi Deniq; ut & vixi ſine criminè, mortuus eſſem;

Nec mea ſupplicio vita pudenda foret.
Hic miſerum! fi tu, cum diceris exulis uxor,

Averis vultus, & ſubit ora rubor.
Me miſerum! fi turpe putas mihi nupta videri:

Me miſerum! fi te jam pudet eſſe meam.
Tempus ubi eſt illud, quo te factare solebas

Conjuge? nec nomen diſſimulare * meum?
Tempus ubi eſt, quo te (niſi non viſ iſta referri)

Ez dici (memini) juvit, & eſſe meam?
Viq; probâ dignum eſt, omni tibi doce placebam:

Addebat veris multa fauentis amor
Nec quæ praferres (ita res tibi magna videbatur)

Quemve tuum malles eſſe, vir alter erat.
Nunc quoq; nè pudcat, quod ſi mihi nupta; uif;

Non debet dolor hinc, debet abſeſſe pudor.

* Viri
Naso ab
uxore a
matu.

Cum cecedit Capaneus subito temerarius istu,

Non legis Evadnen erubuisse viro.

Nec quia rex mandi comedescuit ignibus ignes,

Ipse suis Phœnix inficiandus erat :

Nec Scemele Cadmo facta est aliena parenti,

Quod precebus perit ambiciofa suis.

Nec tibi, quod facis ego sam Fovis ignibus ictus;

* Rubur.

Purpureus molli fuit in ore * pudor.

Sed magis in nostri curu consurge tuendi ;

Exemplumq[ue] mibi conjugis etio bona :

Materiamq[ue] tuis tristem virtutibus imple ;

A R D U A per præceps gloria vadit iter.

Hectora quis nōss. i. felix si Troja fuisset ? Casus in-

P U B L I C A virtutis per mala facta via est. felices

Ars tua, Lyphi jacet, si nou sit in æquore fluctus: non run-

Si valcent homines, ars tua, Phœbe, * jacet. quam

Qua laet, inq[ue] bonis cessat non cognita rebus, illustrant

APPARET virtus, arguiturq[ue] malis.

nos.

Dat tibi nostra locum tituli fortuna, caputq[ue]

* Vacet.

Conspicuum pietas * quæ tua tellat, habet.

* Quo.

Vtere temporibus quorum nunc munere freta es ;

Et patet in laudes area * lata tuae.

* Magna.

ELEGIA. IV.

Ad amicum, pro cuius nomine signa ponit.

O Qui nominibus cum sis generosus * avorum, * Avitis.

Exuderas morum nobilitate gemitus :

Cujus in extremitate patrii candoris imago ;

Non carcat nervis candor ut iste suis :

Cuius in ingenio est patriæ facundia linguae,

Quæ prior in Latio non fuit ultra foro :

Quod minimè volui, posuisse pro nomine signis

Signa pro

Dicitur es ; ignoscas laudibus ipse tuus.

nomine.

Nil ego peccavi, tua te bona cognita predunus ;

Si quod es apputes, culpa soluta mea est.

Nec tamen officium nostro tibi carmine factum,

Principe tam justo, posse recere puto.

Ipse pater patriæ (quid enim civillius illo ?)

Sustinet in nostro carmine sape legi.

Nec prohibere potest, quia res est publica. Casar;

Et de communi pars quoq; nostra bono est.

Jupiter ingeniu prabet sua numina varum,

Séq; celebrari quilibet ore finit.

Causa tuo exemplo superiorum tutu duorum est,

Quorum bic appicitur, creditur ille dem.

tis non debucrim, tamen hoc ego crimen habeo;

Non fuit arbitrii littera nostra tui.

Nec nous, quod tecum loquor, est injuria nostra,

Incolumnis cum quo sepe locutus eram.

Quis vercare minas, ne sim tibi crimen amicus;

Iuvidiam, si qua est, author habere potest.

Nam tum est primis cultus mihi semper ab ami-

(Hoc * saltē nōl dissimulare pater:

Engāiūmā meum (potes hoc meminisse) probab-

Plus etiam quā, me judice, dignus eram.

Dēq; meis ille referebat verbis ore,

In quo pars * magna nobilitatis erat:

Nec igitur tibi nunc, quod me domus iste recipit

Sed prius auctori sunt data verba tuo.

Nec data sum (mibi credo) tamen: sed in omniū

Vtīna s̄ dēmā, vita tuenda mea est. (actū,

Hanc quoq; quā perii culpam scelus esse negab;

Si rauti series sit tibi nota mali.

* Aut timor, aut error: nobis prius obfuit error;
Tiboi & Ab: sine me fati non meminisse mei.

ET OVI. Et Ovi. Neve retrattando nondum cōcūntia ruppe-
dii preci- tariae. Vulnus: vix illis proderit ipsa quies.

Ergo ut fare damus pœnas, sic absfuit omne
Peccato facinus consiliūmā meo.

Idq; Deus sentit, pro quo nec lumen ademptū est;

Nec mībi detractas, possidet alter opes.

Forstian bane ipsum, vivat modo, fritet olim,
Tempore cām fuerit lenior ira, fugam.

Nunc precor hinc aliō jubeat discedere; si nu-
Nostra verecundo vota pudore carent;

* Quintius. Mitim exilium, paulōq; * propinquius ore;

Quisque sit & save longius hōsc locum.

Tantāque in Augusto est clementia, si quis ab illis

Hec petaret pro me, forstian ille daret.

Erigili

Frigida me cohident Euxini litora Ponti :   Euxinus
 Dicitus ab antiquis Axenus ille fuit.   Pontus
 Nam neque jastantur moderatis aquora veniū;   Axenus
 Nec placidus portus hospita nave habet.   dictus ab
 sunt circa gentes qua prædæ sanguine querunt: antiquis.
 Nec minus infida terra timetur aqua.
 Illi, quos audis hominum gaudere crurore,
 Gene sub ejusdem * fiducis igne jacent.
 Nec procul a nobis locus est, ubi Taurica dira
 Cæde pharetrata flarginatur ara deæ.
 Hac prius (ut memorant) non invidiosa nefandis,
 Nec cupienda bonis, regna Thoantis erant.
 Hic pro supposita vergo Pelopœia cerva,
 Sacra deæ coluit qualiacunqus sua.
 Quò postquam, dubiū est pius an sceleratus, Ore-
 Exultus furiis venerat ipse suū ;   (fies)
 Et comes exemplum veri Thoœœus amoris :   Orestes &
 Qui duo corporibus, mentibus unus erant ;   Pylades
 Protius evincti tristam ducuntur ad aram,
 Quæ stabant geminas ante cruenta fores.   per amico-
 Nec tamen bunc sua mors, nec mors sua terruit
 Alter ab alterius funere mestus erat. (illum)
 Et jam consliterat strix mucronis sacerdos ;
 Cinxerat & Graias barbara vitta comes :
 Cum vice sermonis fratrem cognovit, & illi
 Pro nece complexus * Iphigeneia dedit.   * Iphige-
 Lata Deæ signum crudelia sacra perosa
 Transtulit ex illis in meliora locis.
 Hac igitur regio magni penè ultima mundi,
 Quā fagere homines distat, propinquaque mibi est.
 Atque meam terram propè sunt funebria sacra ;
 Si modò Nasonis barbara terra sua est.
 O utinam venti, quibus est ablucus Orestes,
 Placato referant & mea vela Deo !

ELEGIA V.

Ad amicum, cuius nomen rater, ne noceat.

O Mibi diliçtos inter fors prima sodales,
 Unica fortunis ara repertam mons :

Cris ab alloquii anima hac moribunda revixit,
ut vigil infusa Pallade flamma solet:
Qui veritus non es portas aperire fideles
Fulmine percusse confugiūmque rati:
Cujus eram censa non me sensurus egentem,
Si Caesar patrias eripuisse opes:
Temporis oblitum dum me trahit impetus hujus
Excidit (bcu!) nomen quam mibi penè tuum
Tu tamen agnoscis, iactusq; cupidine laudis,
Ille ego sum, cuperes dicere posse psalm.
Certè ego, si fueris, titulum tibi reddere velleret
Et rarum famæ conciliare fidem.

Nè noceum grato vercor tibi carmine, néve
Intempes- Intempesivus nominis obster honor.
tieu ho- Quod licet & tutum est, Intra tua pectora gau-
nor qui meum.
Méque sui memorem, tèque fuisse pius.
obstet. Utq; facis, remks ad opem luctare ferendam,
Dum veniat placido mollior aura Deo:
Ex tutare caput nulli servabile: si non
Qui merhi Stygiæ sublevet illud aqua.
Teg (quod est rarum) præsta constanter ad me
Indeclinata munus amicitia:
Sic tua processus habeat fortuna perennes;
Sic ope non eges ipse, juvésq; tuos:
Sic reges tua nupta virum benitate pereveri,
Incidas & vestro rara querela toro:
Alii ha- Diligat & semper socius ta sanguinis illo,
beat hic Quo pius affectu Casiora frater amat:
principi- sic juvenis similesq; tibi sit natus, & illum
um Elegia Moribus agnoscit quilibet esse tuum:
sexu. Sic sacerum facias tædā te nata jugali;
e Lapi, Nec tardè juveni det tibi nomen avi.
nde & Tempore ruricola patiens sit taurus aratri,
frons lupus Præbet & incurvo colla premenda jugo
H. dix Tempore parer equus lenis animosus habetur,
it. Tcm. Et placido dures accipit ore * lupos.
pur omnia Tempore Pænorum compescitur ira leonum;
cavigar. Nec feritas animo, quæ fuit antè, manet.
Elephas Quæq; sui iustis obtemperat Inda magistri
in India Bellua, servitium tempore vida subit.
frequens. Temp

Tempus ut extensis tumescat uva racemis :
 Vixq[ue] merum capiant grana, quod intus habent.
 Tempus & in canas semen producit aristas,
 Et nè fini tristis poma sapore facie.
 Hoc deniem tenuat terram * renovans aratri, * Scindens
     Hos rigidos scilices, hoc adamanta terit :   tis.
 Hoc etiam sèvas paulatim mittigat iras ;
     Hoc minuit luctus, mestigia corda levat.
 Cuncta potest igitur tacito pede lapsa veruissas,
     Præterquam curas attenuare meas.
 Ut patria careo, bis frugibus arca trita est ;   Ovidius
     Diffiluit nudo pressa bis uva pede.
 Nec questra rāmen spatio patientia longo est :   biennium
     Mēnsq[ue] mali sensum nostra recentis habet.
 Scilicet & veteres fugienti juga sèpe juvenci :   exul.
     Et domitus frango sèpe repugnat equus.
 Tristior est etiam præsens ærumna priore :
     Ut sit enim sibi par, crevit & aucta mora est.
 Nec rāna nostra mihi, quā sunt, mala nostra fuerunt
     Sed magis hoc, quo sunt cognitiora, gravant.
 Est quoq[ue] non minimum vires afferre recentes
     Nec præconsumptum temporis esse malis.
 Fortior in fulva novus est luctator arena,
     Quām cui sunt tarda brachia fessa mordā.
 Integer est melior nitidus gladiator in armis,
     Quām cui tela suo sanguine tintæ rubent.
 Feri bene præcipites navis modò facta procellas,
     Quamlibet exequo solvitur imbre verus.
 Nos quoq[ue] quæ ferimus tulimus patientius autē
     Quām mala sunt longa multiplicata die.
 Credite, deficio & nostrōq[ue] à corpore (quantum
     Auguror) accedunt tempora parva malū.
 Nam neq[ue] sunt vires, nec qui color esse solebat :
     Vix habeo tenuem, quæ tegas ossa, curem.
 Corpore sed mens est ægro magis agra, maliciæ
     In circumspectu stat sine fine sui.
 Urbis abest facies, absunt mea cura sodales ;
     Et, qua nulla mibi cbarior, uxor abest, Crim :
 Vulgus adeat Scythicum, *brachiatq[ue] turba Getae * Bracha-
     Sic mala qua video, non videoq[ue], nocent.   raque.

Mors sola. Una tamen spes est, quæ me solatur in iſſu,
io est ca- Hac fore morte meā non diuturna mala.
lamitofis.

ELEGIA VI.

Accusat amicum, quod ab eo litteras non
acceperit.

* Frigora. Bis me Sol adiit gelidæ post tempora bruma,
Bisq; suum tacto pisee peregit iter.
Tempore tam longo cur non tua dextera versa
Quamlibet in paucos officiosa fuit?
Cur tua cessavit pietas, scribebentibus illis,
Exiguus nobis cùm quibus usus erat?
Cur, quoties alicui chartæ sua vincula demphi
Illam speravi nomen habere tuum?
Dii faciant, ut sepe tuī sit epistola dextrâ
Scripta, sed è multis reddita nulla mibi.
Quod precor, esse liquet: credā prius ora Medo-
Gorgonis anguineis cincta fuisse omnis:
Essē canes utero sub virginitate, esse Chimaran.
A truce quæ flammis separat angue lacum: (a
Junctos. Quadrupedēs homines cum pectore pectora* in
Tergeminumq; virum, tergeminumq; canem:
Spingāq; & Harpias, serpentiferōsq; Gigantēs
Centimanumq; Gygen, semibovēm q; virum:
Hac ego cuncta prius, quād te, charissime, cre-
Mutaram, & curam deposuisse mei.
Innumerī montes inter me rēque viaq;
Flamināque & campi, nec freta pauca jacebant
Mille potest causis, à te quæ littera saepe
Missa fit, in nostras rara venire manus.
Mille tamen causas scribendo vincere frequenter
Excusem ne re semper amicē mihi.

ELEGIA VII.

Queritur se jam senem exulare.

Senectus Jam mea cygneas imitanur tempora plumbi:
Inscit & nigras alba senecta comes.
& canities. Jam subeunt anni fragiles; & inerior atq;
Famque parum firme me mīhi ferre graveat.

Nunc eras, ut posito debeyem fine laborum

Vivere, me nullo sollicitante meru:

Quoque me semper placuerunt otia mentis

Cupere, & in studiis molliter esse meis:

Et parvam celebrare domum * patri off*er* penates,

Ei qua nunc domino rura paterna carent:

Inquinus domina, chariter * sodalibus, iuger

Securus patria consenuisse mea.

Hec mea sic quondam peragi speraverat aies:

Hos ego sic annos posere dignus eram.

Non ita Diis visum est, qui me terraque maria

Altum Sarmaticis exposuere locis.

In cava ducuntur quassae navalia puppes,

N*e* temere in mediis dissoluantur aquis.

N*e* cadat, & multas palmas in honeste*re* adesp*er* tur pena-

Languidus in pratis gramina carpit equus.

Miles ut emeritis non e*s* fari*s* utilis armis,

Ponit ad antiquos qua tulit arma lares:

Sic igitur tarda vires * minuente secessit,

Me quoque donari jam rude, tempus erat.

Tempus erat nec me peregrinum ducere cœlum;

Nec siccum Getico fonte levare frim:

Sed modò quos habui, vacuos sedecere in hortos;

Nunc hominum visu, rursus & urbe frui.

Sic animo quondam non divinante futura,

Optabam placide vivere posse senex.

Fata repugnârunt; que, cum mihi tempora prima

Mollia præbuerint, posteriora gravast.

Famque decem lustris omni fine labi peradis,

Parte premor vita deteriore mea.

Nec procul à meis, quas pendere videber,

Curriculo gravis est facta ruina meo.

Ergo illum demens in me savire coegi,

Mitius immensus quo nihil orbis habet.

Ipsaque delictis vita est clementia nostris,

Nec tamen errori vita negata mea est.

Vita procul patria peragenda sub axe^{re} Borei est, * Borusad.

Qua maris Euxini terra finistra jacet.

Hoc mihi si Delphos, Dodonaque diceres ipsa,

E*s* videtur vanus uter*que* locus.

* Verelij.

Ruia pa-
terna Q-
vidii.

* Nepotio-
bus.

Dissoluantur

tur pena-
syllabum.

* Adimenta
te.

Rude do-
nari Ita
& Hor. ini-
tio Serm.
ad Mccan

Naso
quidqua
genitus
texill.

Adimante NIL adèò validū est, adamas licet alliger illi
alligere. Ut mineat rapido firmius igne fōvis.
NIL ita sublime est, suprāque pericula tendit,
Non sit ut inferius, supposumque Deo
Nam quanquam vitio pars est contra facta malorum,
Plus tamen extixi numinis ira dedit.
At vos admoniti nostris quoque casibus este,
Æquantem supercos emeruisse virum.

EL E G I A VIII.

Admonet quendam, ne peccare lādere.

Si licet, & pateris, nomen facinoris tacebo,
Et tua Letheis, acta dabuntur aquis.
Nostræque cinctur lacrymis clementia seris;
Fac modò te poteat penituisse tui.
Fac modò te damnes, & pidi que eradere vita
Tempora (si possis) Tisiphonca tuae.
Si minus, & flagrant odio tua peccata nostra,
Induet infelix arma coacta dolor.

Lorgz Sim licet extremum (sic ut sum) missus in orbem,
manus do Nostra suas istinc porrigit ira manus.
ctorum Omnia (si uescis) Cesar mihi jura reliquit;
hominaum. Et sola est patria pœna carere mea.
Et patriam, modo sit soles, speramus ab illo;
Sæpe fōvis telo quereus adustaviret.
Deniq; vindictæ si sit mihi nulla facultas,
Pierides vires & sua tela dabunt.
Ut Scythicū habitem longè submotus in orū,
Siccaque sint oculis proxima signa meis.
Nostra per immensas ibunt præconia gentes;
Quodque querar, notum, quæ pater orbis, erit.
In- Ibit * ad occasum, quicquid dicetur, ab ortu;
Tessis & Hesperiæ vocis Eous erit.
Trans ego tellurem, trans altas audiar undas;
Crimen Et gemitus vox est magna futura mei.
posterita- Nec tua te fontem tantum modo secula nōrint,
ti. Perpetua crimen posteritatis erit.
Sumere Nam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsi;
cor na. Nec mihi sumendi causa sit ulla velim.

Circu

Circum adhuc cessat, spargit tamen acer arenam

Taurus, & infesto jam pede pulsat humum.

Hoc quoq[ue] quam volui plus est: cane Musi recep- Ecessus

Dum lices huic nomen dissimulare suum. (tus, vel recep-

tus aut q[ui]

pro recep-

tui.

ELEGIA IX.

De scipio ad posteritatem.

Ille ego, qui fueram tenerorum lusor Amorum,

Quem legis, ut nōris, accipe posteritas.

Sulmo mibi patria est, gelidus uberrimus undis, Ovidius

Millia qui novies distas ab urbe decem: Sulmo

Editus hoc ego sum; nec non (ut tempora nōris) nenfis.

Cūm cecidit fato Consul uterq[ue] pari.

Si quid id est, usq[ue] à proavis vetus ordinis hæres

Non modò fortuna munere factus Eques. Eques O.

Nec stirps prima fui, genito sum fratre creatus, vid.

Qui tr̄ibus ante querer mensibus ortus erat; Frater O.

Lucifer amborum natalibus adfuit idem; vid.

Una celebrata est per duo liba dies.

Hec est armigeræ fætis de quinq[ue] Minerve.

Quæ fieri pugnâ prima cruentia soler,

Protinus excolimur teneri, curâque parentis

Imus ad insignes urbis ab arte viros.

Fratur ad eloquium viridi tenebat ab avo;

Fortia verbosi natus ad arma fori.

At mihi jam puero cœlesti sacra placebant; Ovidius

Inq[ue] suum furtim Musa trahebat opus. natus ad

Sæpe pater dixit, Studium quid inutile tenias? carmine,

Maenides nullas ipse reliquit opes.

Motu eram dictis; totoque Helicone relicto,

Scribere conabar verba soluta m. d. s.

Sponte suâ carmen numeros veniebat ad aptos,

Et quod tentabam scribere versus erat.

Interea racto passu labentibus annis,

Liberior fratri sumpta mibique toga est.

Induiturq[ue] humeris cum lato purpura clavo; Laticlaves

Et studium nobis, quod fuit ante, manet

Famque decem vitæ frater geminaverat annos,

Cum perit, & capi parte carcere mei.

Cepimus

Cepimus & tenera primos aetatis honores,
 Trium vir Dicq; viris quondam pars tribus una fui.
 Ovidius. Curia restabat, clavi mensura coacta est;
 Majus erat nostris viribus illud orum.

Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori,
 Sollicitaque fugax ambitionis eram.
 Et petere Aoniae suadebant ruta forores
 Otia, judicio semper amata meo.

Temporis illius collui soviq; poetas;
 Quotque aderant vates, rebar adesse Deos.

Macer. Sæpe suas volucres legit mihi grandior ævo,
 Quæque nocet serpens, quæ juvat herba, Massa

Propertius Sæpi suos solitos recitare Propertius ignes,

Bauus. Fure sodalitii qui mihi junctus erat.

Ponticus Heroo, Battus quoq; clarus fambo,
 Dulcia convictus membra fuere mei.

Horatius numerosus Et tenuit nostras numerosus Horatius aures,

Dum ferit Ausoniæ carmina culta lyrâ.

Tribullus. Virgilium vidi tantum : nec avara Tibullo
 Tempus amicitiae fata dedere mea.

Gallus. Successor fuit hic tibi Galle, Propertius illi:
 Quartus ab his serie temporis ipse fui.

Utq; ego majores, sic me coluere minores;

Notaque non tardè facta Thalia mea est.

Carmina cùm primùm populo juvenilia legi,

Barba resecta mihi bisve semelue fuis:

Moverat ingenium totam cantata per urbem,

Nomine non vero dicta Corinna mihi.

Ovidii. Multa quidem scripsi; sed, quæ vitiosa putavi,

Emendaturis ignibus ipse dedi.

Placitura Tum quoq; cùm fugerem, qualam nocitura et
 Iratus studio, carminibusq; meis. (m)

Amator Molle, Cupidineis nec inexpugnabile telus

Ovidius. Cor mihi, quoddq; levit causa moveret, erat.

* Hoc. Cùm tamen* hic essem minimoque accenderet i-

Nomine sub nostro fabula nulla fuit.

Tres uxo Perè mihi puerò nec digna, nec utilis uxor

res Ovidii. Est data: quæ tempus per breve nuptia fuit.

Illi successit, quamvis fine crimine conjux,

Nor tamen in nostro firma futura toro.

ullis

Ultima que mecum scros permanfit in annos,
 Sublinuit conjux exulis esse viri.
 Filia mea bis primâ fœcunda juventus,
 Sed non ex uno conjugé, fecit avum.
 Et jam complerat genitor sua fata; novemque
 Addiderat lustris altera lustra novem.
 Non aliter flevi, quæ me fierunt ademptum
 Ille fuit, matris proxima busta tuli.
 Felices ambo, tempestiveque sepulti;
 Ante diem pœnæ quod perire mea.
 Me quoq; felicem, quod non, viventibus illis,
 Sum miser; & de me quod doluere nihil.
 Si rāmen extintus aliquid nisi nomina restant,
 Et gracilis fructus effugit umbra rogos:
 Fama parentales si vos mea corrigit umbræ,
 Et sunt in Stygio crima nostra foro;
 Scite precor causam (nec vos mibi fallere fas est)
 Errorem jussæ, non scelus, esse fugæ.
 Manibus hoc satîs est: ad vos studiosa revertor
 Pectora, qua vitæ queritis acta mea.
 Jam mihi canities, pulsis melioribus annis,
 Venerat, antiquos miscueratq; comes:
 Postq; mcos ortus Pisæa virtutis olivæ,
 Abstulerat decies præmia victor eques:
 Cum maris Euxini posuos ad Leuæ Tomitas
 Quærere me læs Principle ira jubet.
 Causa mea cunctis nimium quoq; nota ruina,
 Indicio non est testificanda meo.
 Quid referâ comitumq; nefas, famulosq; nocen-
 Ipsaq; multa tuli non leviora fugæ. (tes?
 Indignata malis mens est succumbere; seq;
 Præditit invictam viribus usq; suis.
 Oblitusq; mei, ductaq; per otia vita,
 Insolita cepi temporis arma manu.
 Totq; tuli terrâ pœnas, pelagoq; quot inter
 Occultum stelle conspicuumq; polum.
 Tanta mihi tandem longis erroribus acto,
 Funda pharetratis Sarmatis ora Geis.
 Hic ego finitimus quamvis circumsonor armis,
 Tristia quo possum carmine fata levo:

Pate: Ovi-
dii mortu-
us.

Canities
Ovidi.

Quod i

Decipere
āns.

Fama ab
exequiis
resdivina:
* Quia.

Quod quamvis nemo est, cuius referatur ad au-
Sic tamen absimo, decipioque diem. (rei,
Ergo quod vivo, durisque laboribus obfo,
Nec me sollicitæ tedia lucis habent,
Gratia Musa tibi : nam tu solertia præbes ;
Tu cura requies, tu medicina venis :
Tu dux & comes es, tu nos abducis ab Iffro ;
In mediisque mibi das Helicone locum :
Tu mibi (quod rarum est) vivo sublime dedisti
Nomen, ab exequiis quod dare fama solet.
Nec * qui detrectat præsentia litor, iniquo
ullum de nostris dente momordit opus.
Nam tulerint magnos cum secula nostra poëtas,
Non fuit ingenio fama maligna meo :
Cumq; ego præponam multos mihi, non minor illi
Dicor : & in toto plurimus orbe legor.
Si quid habent igitur vatuum præfigia veri ;
Pretinus ut moriar, non ero, terra, tuus.
Sive favori tuli, sive hanc ego carmine famam ;
Farc tibi grates, candide Lector, ago.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus Lib. V.

ELEGIA I.

Ad amicum, ut & hunc librum accipiat.

Hunc quoq; de Getico, nostri studiose, libelli
Littore, præmissis quatuor ad meū.
Hic quoq; talis erit, qualis fortuna poëta ;
Invenies toto carmine dulce nihil.
Flebile
carmen.

Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen,
Materiæ scripta convenienter suæ.
Integer & latus, laet & juvenilia lusi ;
Illa tamen nunc me composuisse piger.

ut cecidi, perago subiti præcoria casus;

Sumq; argumenti conditor ipse mei.

Hic jaceus ripa deflere caystrius ales

Dicitur ore suam deficiente necem:

sic ego Sarmatica longè projectus in * oras,

* Annas.

Efficio tacitum nè mibi funus ear.

Delicias si quis lasciviasq; carmina querit,

Præmoneo nunquam scripta quod illa legat.

Aptior huic Gallus, blandiæ Propertius oris,

Gallus.

Et plures, querum nomina magna vigent.

Properti-

Atq; utinam numero nos non essemus in * illo:

us.

Hei mihi! cur unquam Musa iucata mea est?

& Ista.

Sed dedimus pœnas; Scyphiciq; infinitum Istri

Ille pharetrati lusor Amoris * abest.

* Ador.

Quod saperest, socios ad publica carmina flexi,

Et memores jussi nominis esse mei.

Si tamen ex vobis aliquis tam multa requirest,

Unde dolenda canam, multa dolenda ruli:

Non hæc ingenio, non hæc companimus arte:

Materia est propriæ ingeniosa malis.

Et quora fortunæ pars eß in carmine nostræ?

Felix, qui patitur qua numerare potest.

Quot frutices sylva, quot flavius Tibrus areus,

Mollia quot Martis grama campas habet:

Tot mala pertulimus, quorum medicina quiesc;

Nulla nisi in studio eß, Picridumq; morâ.

Malorum

Quis tibi Naso modus lacrymosi carminis? in-levamen.

Idem, fortuna qui modus, hujus erit. (quis:

Quod querar, illa mihi pleno de fonte ministrat:

Nec mea sunt, sati verba sed ista mei.

At mibi si chara patriam cum conjugé reddas:

Sint vulnus hilares, simq; quod ante fui.

Lenior * invicti si sit mibi Cæsar's ira;

* Erigas.

Carmina latitiae jam tibi plena dabo.

Nec tamen ut lufit, rursus mea littera ludet:

Sit semel illa joco luxuriata meo.

Quod probet ipse, canam; pœna modò parte levata,

Barbariam, rigidose effugiāmq; Getas.

Inserca nostri quid agant, nisi tristis, libelli?

Tibia funerib; convenit ista meis.

* At

At poteras, inquis, melius mala ferre silendo,
Et tacitus casus dissimulare tuos.
Exigis ut nulli gemitus tormenta sequantur;
Acceptoque gravi vulnere fieri veras.

Phalaris
Pe illum
necuit.

Ipse Perilleo Phalaris permisit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.
Cum Priami lacrymis offensus non sit Achilles,
Tu fletus in hibes, durior hoste, meos?

Cum faceret Niloben orbam Latonia proles,

Non tamen & siccas jussit babere genas.

Verbis le- Eſt aliquid, fatale malum per verba levare;
vatur do- Hoc querulam Progeni, Halcyonemque facit.
lor. Hoc erat in gelido quare Paantius antro

Voce fatigaret Lemnia saxa suæ. (intu-

* Aque STRANGULAT inclusus dolor, * atq̄ cor aſſue

exæſtuat. Cogitur & vires multiplicare suas.

Mala taci- Da veniam potius, vel totos tolle libellos,

ta acerius Si mihi quod prodeſt, hoc tibi, lector, obſeff:

dolent. Sed uoc obesse poſeff ulli; nec ſcripta fuerum

Noſtra niſi audiori pernicioſa ſuo.

Ali mala ſunt, fateor: quiſ te mala ſumere cogit?

Aut quiſ deceptum ponere ſumpta vetat?

Ipſe nec hoc mando: ſed ut buc deducta legamus?

Non ſunt illa ſuo barbariora loco.

Nec me Roma ſuis debet conuerre poëth:

Inter * Sarmaticos ingeniosus eram.

* Sauro- Deniq̄ nulla mihi captatur gloria, quaq̄

matas Fae ma ſtimu- Ingenio ſtimulos ſubdere fama ſolet.

ma ſtimu- Nolumus aſſiduus animum tabefere curis:

luis i: geni Quæ tamen crampunt, quoque vetantur eum.

Cur ſcribam docui: cur mittam queriū illos:

Fobifcum cupio quolibet eſſe modo

ELEGIA II.

Ad uxorem, ne timeat rogarē Cæſarem

Impatiens Eſquid, nt ē Ponto nova venit epiftola, palle-
laborum Et tibi ſollicitā ſolvitur illa manu?
Oridius. Pone metum: valeo, corpūq̄ quod antè labore

Impatiens nobis, invalidūmque fuit.

Suffici

sufficit, atq; ipso vexatum induxit usum : * An.
En! magis infirmo non vacat esse mihi.

Mens tamen agra jaceret; nec tempore robora sump-

Afflatusq; animi qui fuit ante, manet. (est)

Quae mora spatioque suo coitura putavi

Vulnera, non aliter quam modo facta dolent :

SCI LICE T exiguus prodest arnosa veritas;

Grandibus accedunt tempore damna malorum.

Pene decem totius aluit Paucissim annis

Pestiferum tumido * virus ab angue datum. * Vulnus,

Telephus aeterna consumptus habe perisset ; Telephi

Si non, quae nocuit, dextra tulisset opem. facta.

Et mea, si facinus nullum commisimus, opto,

Vulnera qui fecit, facta levare velit :

Coutentusq; mei jam tandem parte doloris,

Exiguum pleno de mare demat aquae.

Detrabat ut multum, multum restabit acerbi ;

Parusq; meæ pœnæ totius instar erit.

Littera quot conchas, quot amœna rosaria flores, Incerto-

Quotue soporiferum grana papaver habet : da Naso-

Sylva feras quot alit, quot piscibus unda natatur, nis.

Quot tenerum pennis æra pulsat avis :

Tot premor adversis : quæ si comprehendere coner,

Icarie numerum dicere coner aquæ.

Utq; viæ casus, ut amara pericula Ponti,

Ut raseam stridas in mea fata manus :

Barbara me tellus, orbisque novissima magni

Sustinet, & sœvo circus ab hoste locus.

Hinc ego trajicerer (nec enim mea culpa cruenta

Esset, quæ debet, si tibi cura mei. (est)

Ille deus, bene quo Romana potentia nixa est,

Saxe suo victor tenet in hoste fuit.

Quid dubitas ? & tuta times ? accede, rogaque:

Cesare nil ingens mitim orbis habet. (quint,

Me miserum! quid agas? Si proxima quæq; relin-

Subirabis & fratre tu quoq; colla jugo ;

Quo ferar ? unde petam * lapis solatia rebus ? * Lassis.

Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.

Viderit ipse ; sacrum, quamvis invisus, ad aram Aras tan-

Confugiam : nullas submovet ara manus.

TRISTIUM
ELEGIA III.

Ad Cæsarem, ut sibi jam pereat.

Alloquar en absens absentia numina supplex;
Si fas est homini cum fove posse loqui.

Arbiter imperii, quo certum est sospite cura;

Ausoniæ curam gentis habere deos:

O decus, o patriæ per te florentis imago,

O vir non ipso. quem regis, orbe minor:

Sic habites terram! sic te desideret æterna!

Sic ad patra tibi fidera tardus es!

Parce, precor; minimâq; tun de fulmine parva

Deme: satè pœna, quod superabit, erit.

Ira quidem moderata tua est, virtutemq; dedisti;

Nec mibi jus civis, nec mihi nomen abest:

Nec mea concessa est alius fortuna; nec exul

Edicti verbis nominor ipse tuus.

Omniâq; hæc timui, * quoniam meruisse videbam

Sed tua peccato lenior ira meo est.

Arva reiecatum jussisti visere Ponti,

Et scythicum profugâ scindere puppe fratre.

Jussus ad Euxini deformia littora veni.

Æ quoris; hæc gelido terra sub axe jacet.

Nec me tam cruciat nunquam sine frigore calidus

Glebaq; canenii semper obusta gelu,

Nesciâq; est vocis quod barbara lingua Latine

* Graecâq; quod Getico misla loquela sono est.

que Giti. Quam quod finitimo ciuctus premor undiq; Mæ

cus ferme. Vixq; brevis durum murus ab hoste facit. (a)

Pax tamen incedum est, pacis fiducia nunquam

Sic hic nunc patitur, nunc timer arma locu.

Hinc ego dum muter, vel me Zanclæa Charib

Devoret, atq; suis ad Styga mittas aquas;

Vel rapidæ flammis urar patienter in Ætna;

Vel freta Leucadii mittar in alta Dei.

Quod petimus pœna est; nec enim miser esse et

Sed precor, ut possim turias esse miser. (i)

ELEGIA IV.

Ad Bacchum. ut Cæsarem roget.

Bacchum poeta et celebrant. **I**lla dies hæc est, quâ te celebrare Peæta;

(Si modò non fallunt tempora) Bacche, sole

Fest;

Festaque oderatis innectunt tempora seruis;

Et dicunt laudes ad tua vinatras.

Inter quos (memini) dum me mea fata finebant,

Non invisa tibi pars ego * magna fui: * Sæpe.

Quem nunc suppositum stellis Erymanthidos urse

Juuenia tenet crudis Sarmatis ora Getis.

Quique prius mollem vacuamque laboribus egit

In studiis vitam Pieridemq; choro:

Nunc procul a patria, Getis circumsonor armis,

Multa prius pelago, militaque passus humo.

Sive mihi casus sive hoc dedit ira Deorum,

Nubila nascenti seu mihi parca fuit:

Tu tamen è sacris hederæ cultoribus uvum

Namine debueras sustinuisse tuo.

An dominæ fati quicquid cecinere sorores,

Omne sub arbitrio definit esse Dei?

Ipse quoq; ætherias meritis investitus es arces,

Quod non exiguo facta labore via est.

Nec patria est habitata tibi, sed ad usq; nivosum

Strymona venisti, Mæticolamq; Geten.

Perfidaque & lato spatiante flumine Gangem,

Et quascunq; babit decolor Indus aquas.

Scilicet harc legem rentes fatalia Parcae

Stamina bis genito bis cecinere tibi.

Me quoq; si fas est exemplis ire Deorum,

Ferrea fors vita, difficilissq; premis.

Ilo nec levius cecidi, quem magna locutum

Reppulit à Thebis Juppiter igne suo.

Ht tamen audisti percutsum fulmine uitam,

Admonitu * nostro condoluisse potes.

Et potes, aspiciens circum tua sacra poetas,

Nescio quis nostru, dicere, cultor abest.

Fer bone Liber opem: sic * altera degravet ultum * Altam.

Vita; & inclusa plena sit uva mero.

Sic tibi cum Bacchis Satyrorum * grata juventus * Gnavas

Adsit, & ardentio non raseare sono.

Ossa bipenniferi sic sint male pressa Licurgi;

Impia nec pœnâ Pentheos umbra vacet:

Sic micet aeternum, vicinaque sidera vincas

Bacchus
bigenitus.

* Marcis.

Ariadne.

Huc ades, & casus releves pulcherrime nostros,
Unum de numero me memor esse tuo.

Dicnum
inter se
comercia.
Sunt ius inter se commercia : flectere tenta
Cesarium numen numine. Bacche, tuo.
Vos quoq[ue] confortes studii, pia turba, poete
Hoc eadem sumpo quisq[ue] rogate mero,
Atq[ue] aliquis vestrum, Nasonis nomine dicto,
Deponat lacrymis pocula mista suis.

Admonitusq[ue] mei, cum circumspicerit omnes,
Dicat, ubi est nostri pars modò Naso chori?
Idq[ue] ita ; si vestrum merui candore favorem ;
Nullaq[ue] judicio littera Lasa meo est :
Si veterum dignè veneror cum scripta viorum,
Proxima non illis esse minorarior.

Dexter
Apollo.
Sic igitur dextro faciat Apolline carmen !
Quod licet, inter vos nomen habere meum.

ELEGIA V.

Loquitur episcopus suorum incommodo.

Lector ab Euxino Nasonis epistola veni,
Laßaque facta miri, laßaque facta viâ:
Qui mihi sc̄ens dixit, Tu cui licet, aspice Româ
Heu ! quanto melior fors tua sorte mea est !
Flens quoq[ue] me scripsit : nec quâ signabor ad eos
Ante, sed ad medidas gemina relata genas.
Tristitia suscepit quis cognoscere querit,
OS FENDI solem postulat ille sibi :
Nec frondem in sylvis, nec aperto gramina campis
Molita, nec pleno flumine cernit aquas :
Philectes. Quid Prelatus dolat mirabitur Hectore rapaces.

Quidve Philectes iactus ab angue gemat.
Dii facerent utinam, talis status esset in illo,
Ut vox tristitiae causa dolenda foret :
Ecce tamen, ut debet, casus patienter amares :
More nec indomiti frane recusat equi.
Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram
Conscius in culpa non scelus esse sua.
Sapienter sit quanta Dei clementia, cuius
Se quoq[ue] in exemplis annumerare s[ed] let :

Civis Roma Nam quod ipes teneat patrias, quod nomina citius
mentis. Deniq[ue] quid vivat, nimis habere Dei.

Te tamen (*ô si quid credis mihi*) charius ille
Omnibus in ioto pectora semper habet.
Téque Menetiaden, te qui comitatus Orestem,
Te vocat Ægiden, Euri aliumque suum:
Nec patriam magis ille suam desiderat, & que
Plurima cum patria sentit abesse sibi:
Quam vulnus, oculosque tuos, ô dulcior illo
Melle quod in ceris Attica ponit apis.
Sæc etiam mœurs temus reminiscitur illud,
Quod non præventum morte fuisse dolet.
Cumque alii fugerent subitæ contagia clavis;
Nec vellent iste limen a lire domus:
Te sibi cum præiis meminit maiusque fidem;
Si parcos aliquis træsue duosve vocat.
Quimvis attonitus, sensit tamen omnia; nec te
Se mirus adverbi indoluisse suis.
Verba solet vultumq; tuum, gemituq; referre;
Et te flente suis demaduisse suis:
Quam sibi præstiteres, quā consolatas amicum
Sū op̄, solandus cū simil ipse fores.
Pre quibus affirmat fore se memorēm q; piūmque;
Sive diem videat, sive regatur humo.
Per caput ipse suum solitus jurare, tuūmque, Per caput
Quod scio non illi vilius esse suo: alicuius
Plena tot & rancis referetur gratia factis: jurare.
Nec sinet ille tuos littus arare boves.
Fac modò constanter profugim rucare, quod ille,
Qui bene te novit, non rogat ipse rogo.

ELEGIA V.

Celebrat natalia uxoris.

ANnuis assuetum dominae natalis honorem
Exigit: ite manus ad pia sacra meæ.
Sic quandam festum Laërtius egerat heros
Forsitan extremo conjugis orbe diem.
Lingua favens a^{si}: nostrorum oblita malorum; Favens
Quæ puto dedidicit jam bona verba loqui: lingua.
Quaq; semel toto vestis mibi sumitur anno,
Sumitur fati * decolor alba meis:
Aræque gramineo viridis de cespite fiat;
Et velet tepidos uexa corona focos.

*Discolor.
Ara gra-
minea,

32 TRISTIUM

Da mihi thura, puer, pingues faciem et flammis;

Quodq[ue] p[ro]fusum stridat in igne meram.

Optime natans (quemvis procul absimus) opis

Candidus hoc venias, dissimilisq[ue] meo.

Si quod e[st] instabat domina miserabile vulnus,

Sit perfundita meis temp[or]is in omne malis.

Quaq[ue] gravi nuper plusquam quassata procella est.

Quod superest tutum per marenavis est.

Filia Omi. Illa domo, nataque suâ, patriaque fruatur;

Erecta hac unifit sauis esse mibi.

Gaienus e[st] nou est in charo conjug[e] felix,

Pars vita tristi cetera nube vacer.

Vivat emetq[ue] virum, quoniam sic cogitur absen-

Consumatq[ue] annos sed diurna suos.

Contagia Adjicerem e[st] nostros : sed ne contagia fati-

faci.

Corrumpan[t] timeo, quos agit ipsa, mei.

Nil homine certum est : fieri quis posse putare.

Ut facrem in mediis hec ego sacra Geis?

Aspice, ut aura iumerus fumos e[st] thure cooriu-

In partes Italos, e[st] loca dextra ferat.

Sensu uestig[ur] igitur nebulis, quos exigit ignis;

Confandum fugiunt cetera penè meum.

Confilio communie sacrum cum fiat in ara

Fratribus, alternâ qui periore manu :

Ipsa sibi discors, tanquam mandetur ab illis,

Scinditur in partes arra favilla duas.

Hec (memini) quondam fieri non posse loquebit-

Et me Battades judice falsus erat.

* Aho.

Omnia nunc credo, cum tu non stultus ab * sit

Terga vapor dederis, Ausoniāmque petas.

Hac igitur lux est, quae si non orta fuisset,

Nulla fuit misero festa videnda mihi.

Edidit huius mores illis heroibus aequos,

Quis erat Eurytion, Icariusq[ue] pater.

* Fide.

Mara pudicitia est secum, probitasq[ue], fidessq[ue];

At non sunt ista gaudia nostra * die :

Sed labor, e[st] cura, fortunâque morib[us] impa-

Fustisque de vido penè querela toro.

Scilicet adversis probitas exercita rebus

Tristi materiam tempore laudis habet.

si nihil infestus durus vidisset Ulysses,
 Penelope felix, sed sine laude foret.
 Victor Echionios si vir penetrasset in arcus,
 Forfitan Evadnen vix sua nosset humus.
 Cum Pelia genitores sint, cur nobilis una est?
 Nempe fuit misero nupta quodd una viro.
 Efice, ut Iliaces tangat prior alter arcus;
 Laodamia nihil, cur referatur, erit.
 Et tua; quod malles, pietas ignota * fuisse,
 Implerent venti si mea vela sui.
 Dii tamen & Casar Diis accessure, sed olim,
 & quārint Pylios cum tua fara dies:
 Non mibi, qui pænam fatcor meruisse, sed illi
 Parcite, quæ nullo digna dolore dolet.

ELEGIA VII.

Rogat amicum quendam ne discedat ab officio.
Tu quoq; nostrarum quondam fiducia rerum,
 Qui mibi configium, qui mibi Portus erat;
 Tu quoq; suscepisti curam dimitti amici?
 Officiumque pium tam cito ponis onus?
 Sarcina sum, fatcor; quam si tu tempore * duro * Nōc.
 Depositurus eras, non subeunda fuit.
 Fluctibus in mediis navem, Palinure, relinquis? Palinurus.
 Nē fuge, neve tuā sit minor arte fides.
 Nunquid Achilleos inter fera prælia fili
 Deseruit levitas Automedonis equos?
 Quem semel accepit; nunquam Podalirius agro Podalirius
 Promissam medicæ non tulit artis opem.
TURPIUS ejicitur, quād non admittitur ho- Turpius
 Qua patuit, dextra firma sit ara mea. (Pies; est abjecta
 Nil nisi me solum primò tutatus es: at bunc re quod
 Me pariter serva, judiciūnque tuum. subieris,
 Si modò nou aliqua est in me uova culpa, tuāq; quam
 Mutārunt subito crimina nostra fidem. nunquam
 Spiritus hic, Scythica quē non bene ducimus aura subiisse,
 (Quod cupio) membris exear antē mek:
 Quād tua * delicto stringantur pectora nostros & Dilicto,
 Et videar merito vilior esse tibi.
 Non adeò * roti fatis urgencur iniquis, * Tolis,
 Ut me si longis meus quoq; morta radice.

Finge tamen motam: quoties Agamemnon natum
 Dixisse in Pylaten verba proterva putas?
 Nec procul à vero est, quod vel pali sit amicum;
 Mausit in officiis non minus ille suis.
 Hoc est cum miseriis solum comitem odis sis,
 Ambobus tribuit quod tales obsequium:
 Ceditur & caecis, & quos perire iuxta verendos,
 Virgine cum verbis imperiosa fecit.
 Si mihi non parcis, fortuna parere debes;
 Non habet in nobis ullius ira locum.
Ira in c. 3. Elige nostrorum minimum de parte laborum;
 Imitosis non habet locum,
 Quam multa madida celantur arundine fossa;
 Florida quam multis Hybla tuctur apes:
 Quam multæ gracili terrena sub horrea ferre
 Limite formicæ grana reperta solent:
 Tam me circumstat densore turbæ maiorum;
 Crede mihi, vero est nostra querela minor.
 His qui contentus non est, in litus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
 Intempestivos igitur compescere furores:
 Vela neq; in medio desere nostra mari.

ELEGIA VIII.

Narrat miseriâ suâ, & mores & habitu Getarum.
Quam legis à Scythica tibi venit epistola terra,
 Latro ubi & quoreis jungitur Ister aquis.
 Si tibi coniungit cum dulci vita salute,
 Candida fortunæ pars manet una mee.
 Scilicet, ut semper, quid agam charissime queris.
 Quamvis hoc vel me scire taceat potes.
SVM miser; hæc brevis est nostrorum summa ma-
 quisquis & offenso Cæsare vivit, crit. (lorum)
 Turba Tomitanæ quæ sit regionis, & inter
 Quos habitem mores, discere cura tibi est.
 Misit sit hæc quamvis inter Græcosque Getasq;
 A malè plecais plus trahit ora Getis.
 Sarmatica major, Geticaq; freuentia gentis,
 Per medias in equis itq; reditâ vias:
 In quibus est nemo, qui non coryton, & arcum,
 Telâque viperco lurida felle gerat.

Vox fera, trux vulnus, verissima mortis imago;

Non coma, non ulli barba resecta manu.

Dextera non segnis * strit, dare vulnera cultro, * Fixa,

Quem vindictum lateti barbarus omnis habet.

Vivit in his * igitur tenerorum iugor Amerum; * Hunc non

Hos videt, hos vates audit, amice, tuus v. si. om.

Atq; utinam vivat, & non moriatur in illis; oblitus.

Abfit ab invisis & tamen umbra lo. is.

Carmina quod * vestro saltari nostra theatro, * Pleno.

Veribus & plaudi scribis, amice, meis:

Nil equidem feci, tu sis hoc ipse, theatris;

Musa nec in plausus ambitiosa mea est.

Non tamen ingratum est quodcumq; oblia via nostri

Impedit, & profugi uomen in urbe refert.

Quamvis interdum, qua me lafissi recorder,

Carmina devoreo Pieridasque meas:

Cum bene devovi, nequeo tamen esse sine illis,

Vulneribusque meis tela cruentia sequor.

Quaq; modò Euboicis lacerata est flutibus, audet

Graia Caphare a currere puppis aquâ.

Non tamen ut lauder, vigilo; cur amque futuri

Nominis, utilius quod latuisset, ago.

Curis dare

Detineo studiis animum, falloque labores;

verba.

Experior curis & dare verba meis.

Quid potius faciam desertis solus in oris?

Quâm uic malis aliam querere coner opem?

Sive locum specio; locus est inamabilis, & que

Esse nihil toto tristius orbe potest: (ni;

Sivi homines; vix sunt homines hoc nomine dig-

Scythæ ne

Quâmque lupi, sœvæ plus feritatis habent h mines

Non metuunt leges, sed cedit viribus æquum; quidem.

Vinclaque pugnaci jura subense jacent.

Pellibus & laxis arcent mala frigora bracchis;

Oraque sunt longis horrida refts comis.

In paucis extant Græcae vestigia lingua:

Hæc quoq; jam Getico barbara facta sono es.

Unus in hoc * nemo est populus, qui forte Latinus * Non.

Queliber è medio redire verbis queat.

Ipse ego Romanus votus (ignoscere Muse)

Sarmatico cogit plurima more loqui.

Et pudet, & sateor ; jam desuetudine longa
 Vix subeunt ipsi verba Latini mihi.
 Nec dubito quin sint & in hoc non pauca libelli
 Barbara : non hominis culpa, sed ipsi locies.
 Nè tamen Ausonius perdam commercia lingua,
 Et fiai patrio vox mea muta sono :
 Ipse loquar tecum, desuetusque verba retracto,
 Et studii respectu signa sunt ira mei.
 Sic enim tempus que irano, meque i pse reduci
 A contemplatione semper eoque mali.

PREMIUM Carminibus quæro misericordiarum oblia via rerum ;
STUDIUM Præmia si studio consequar ista, sat est.

ELEGIA IX.

Invehius in quondam, quod se lacereret.
NON adeò cecidi quamvis abjectus, ut infra
 Te quoq; sim, inferius quo nibil esse potes.
 Que tibi res animos in me facit, improbe? cura
 Casibus insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala te reddunt mitrem placidumque jacentem
FERRILLAS Nostra quibus possunt illacrymare ferre?
CYMONI NEC meius dubio fortuna stans in orbe
 malis. Numen, & exosæ verba superba Deæ?
 Exiget at dignas ultrix Rhamnusia pœnas.
 Imposuit calcas quod mea fata pede.
 Vidi ego naufragiumq; viros & in æquore mergi
 Et nunquam dixi, fustior urda fuit.
 Vilia qui quondam miseris alimenta negarunt,
 Nunc mendicato pascitur ille cibo
FORTUNÆ Passibus ambiguis FORTUNA volubilis errat:
 volubilitas Et manet in nullo certa tenaxq; loco.
 Sed modò lata manet, vulcus modò sumit acerbo
 Et tantum constans in levitate sua est.
 Nos quoq; floruumus : sed flos fuit ille caducus
 Flammisque de stipula nostra, brevissq; fuit.
 Neve tamen tota capias fera gaudia mente;
 Non est placandi spes mihi nulla dici:
 Vel quia peccavi citra seculis ; utq; pudore
 Non caret, invidiam sic mea culpa caret :
 Vel quia nil ingens, ad finem Solis ab ortu,
 Ilo, cui paret, mitius orbis habet.

Scilicet ut per vim non est superabilis ulli,
Volle cor ad timidas sic haber ille preces.
Exemplique Decim, quibus accessuras & ipse est,
Cum pœnae venia plura roganda petam.
Si numeres anno soles & nubila toro,
Invenies nitidum saepius * isse diem.
Ergo ne nimium nostrâ letere ruinâ;
Resistui quondam me quoq[ue] posse puta.
Posse puta fieri, levito Principe, vultus
Ut videoas media tristis in urbe meos;
Utq[ue] ego te videam causâ graviore fugatum:
Hæc sunt à primis proxima vota meis.

Dies sere
ni plures
quam ne-
bolesi.
• Ego:

ELEGIA X.

Cur amici cuiusdam nomen non ponat in
carminibus suis.

O Tua si fineres in nostris nomina peni
Carminibus, postus quād mihi sape forest
Te canerem solum miserti memor, inq[ue] libellis
Crevisset sine te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem, tota sciretur in urbe;
Exul in amissa si tamen urbe legor.
Te præsens mitem nō fasset, te senior atas;
Scripta vetustatem si modò nostra ferant,
Nec tibi cessaret doctus benedicere lector:
Hic te servato vacat manaret honor.
Cæsar is est primum munus, quod ducimus aures;
Gratia post magnos est tibi habenda Deos.
Ille dedit vitam: tu quam dedit ipse tueris,
Et facis accepto munere posse frui.
Cūq[ue] per horreret casus pars maxima nostros,

Dare vñ
tam &
tueri.

Pars etiam credi pertinuisse velit:
Naufragiumq[ue] meum tumulo spectaret ab alto;
Nec dederit nanti per freta sœva marum:
Semineccm Stygia revocasti solus ab unda;
Hoc quoq[ue], quod memores possimus esse, null est.
Dii tibi se tribuant cum Cæsare semper amicos!
Non potuit votum plenius esse meum.
Hec meus arguis, si tu patrere, libellis
Ponceret in multa luce videnda labor.

Nunc

Nunc quoq; jam, quamvis est iussa quiescere, qui
Nominet invitum, vix mea musa tenet : utq;
utq; canem pavidæ nattum vistigia crux,

* Lucifer. Latranticem frustra, copula dura tenet :
tem. Utq; fores nondum reserati carcere acer
Nunc pede nunc ipsâ fronte lacescit equus :
Sic mea lege datâ vincit arq; inclusa Thalia
Per titulum vetiti nominis ire cupit.

Officio le- N è tamen officio memoris laedari amici,
dere. Parebo iussis (parce timere) tuis.

At non pererem, si non meminisse puteres ;
Hos, quod non prohibet vox tua, gratus ero.

* Solare. Dùmq; (quod à breve sit!) lamen* vitale vide
Serviet officio spiritus iste tuo.

ELEGIA XI.

Queritur se jam trienium exulare in Pontu
Exilium triennale. Ut sumus in Pontio, ter frigore constitit Ise
Facta est Eaxini dura ter unda mari.

At mihi jam videor patriâ procul esse tot ann
Dardana quot Graio Troja sub hoste fuit.
Stare putas, adeò procedunt tempora tarde ;
Et peragit lentis passibus annus iter.

Nec mihi solstitium quicquid de noctibus aufer
Efficit angustos nec mihi bruma dies.

Scilicet in nobis rerum natura novata est,
Cùmque mens curis omnia longa facit.

An peragunt solitos communia tempora motu
Suiq; magis vita tempora longa me?

Litus Eu- Quem tenet Euxinus mendax cognomine Ponn
zinum. Et Scythici verè terra sinistra freti.

Innumeræ circum gentes fera bella minantur
Quæ, nisi de rapto, vivere turpe putant.

Nil extrâ tutum est ; tumulus defenditur
Menibus exiguis, ingenioque loci.

Quod minimè credas ; ut aves, densissimus bo
Advolat, & prædam vix bene visus agit.

Sæpe intra maros, clausis venientia portis
Per medias legimus noxia tela vias.

Eß igitur rarus qui jam colere audeat ; isqu
Hac arat infelix, hac tenet arma manu.

Sub gales passor & sanctis pice cantat aenus : 22

Prōque luce pacide bella verentur oves.

Pix op̄i cassari detendimur ; & tamen intus

Ministrat. Gratias berbis et turba metum.

Quippe simul nobiscum habitat discrimine nullo Barbara

Barbarus, & secundū pīles quoq̄ parie tenet. Græcis

Quos, non non sumas, possis odisse, videndo permixta.

Pellibus & longā tempora recta comā. Corpora,

Hos quoq̄, qui geniti Graecia creduntur ab urbe,

Pro patrio cultu Perfico bracchia tegit.

Excent illi sociæ commercia lingæ ; Ovidius

Per gesum res est significanda mihi. geku lo-

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli, curus.

Derident stolidi verba Latina Getæ :

Mēque pālām de me tūrō mala sāpe loquuntur ;

Forfian objiciunt exiliūmque mihi.

Vtq̄ sit, in me aliquid si quid dicentibus illis

Abruerm̄ quorū, adnuerimque, putant.

Addē, quòd irjustum rigido jus dicitur ense ; Jus arma-

Dantur & in medio vulnerā sāpe foro. tum.

Oduram La. heſin, quæ tam grave fidus habent;

Fila dedit vita non breviora mea !

Quòd patriæ vuln̄, vestroque caremus amicī,

Quòd sic in Scythicis gentibus esse queror :

Vtraq̄ pœnae gravis merui tamen urbe carere,

Nō merui tali forfian esse loco.

Quid loquor ab demens ipsam quoq̄ perdere vitā

Cæsarū offenso numine, dignus eram.

ELEGIA XII.

Ad uxorem, quod quidam cam exulis uxorem vocasset.

Quod te rēscio quis per jurgia dixerit esse

Exalis uxorem, littera questa tua est.

Indolui, non iam mea quod fortuna male audit,

Qui jam consuet fortiter esse miser :

Quām quis, cui minimè velle, sum causa pudoris;

Tēque reor nostris erubuisse malis.

Perfer, & obdura : multò graviora tulisti,

Eripuit cūm me Principis ira tibi.

Fallitur

Fallitur ille temen, quo judice nominor exul;
Mollior est culpam pœna secuta meam.
Maxima pœna mihi est, ipsum offendisse: pri-
Venisset mallem funeris bora mihi. (viii)
Quassa quidem nostra est, non mersa, nec obrui-
Uig caret portu, sic tamen extat aquis. (navi)
Nec vitam, nec opes, nec jus mihi civis adem-
Qui merui vitio perdere cuncta meo.
Sed quia peccato facinus non adfuit ullum,
Nil nisi me patriis jussit abesse foci.
Vigil alius, quorum numerum comprehendere noui-
Cæsareum numen sic mihi mite fuit.
Ipse religati, non exulis uicitur in me
Nomine: tuta suo judice causa mea est.
Fure igitur laudes, Cæsar, pro parte virili
Carmina nostra tuas qualiacunq; carunt.
Fure Deos, ut adhuc coeli tibi limina clauda-
Téque velint sine se comprecor esse * decum.
Optat idem populus: sed ut in mare flumina vi-
Sic solet exiguae currere rivus aquæ.
At tu fortunam, cuius vocor exul ab ore,
Nomine mendaci parce gravare meum.

ELIGIA XIII.

Ad amicum, qui monebat ut exilium ce-
minibus obliteraret.

* Ludat.
Scribis ut oblectem studio lacrymabile temp-
Nè percaent turpi pectora nostra situ.
Difficile est quod, amice, mones, quia carmina
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Nostra per adversas agitur fortuna procellas:
Sorte nec ulla mea tristior esse potest.
Exigis ut priamus natorum in funere * plan-
Et Niobe festos ducat ut orba choros.
Lucentibus, an studio videor debere teneri;
Solus in extremos jussus amire Getas?
Des licet invalido pectus mihi robore fultum.
Fama refert Anyi quale fuisse reo:
Fracta cadet tantæ sapientia mole ruina;
Plus valet humana viribus ira Dei.

Ira Dei.

*Et senex dictus sapiens ab Apolline, nulum
Scribers in hoc casu sustinuisse opus.*

*Vi veniant patriæ, veniant oblia nostri,
Omnis & admissi sensus abesse queat :*

*At timor officio fungi veteris ipse quieto ;
Cingus ab in numero me tener hoste locus.*

*Adde, quod ingenium longâ rubigine lassum Ingenium
Torpet, & est multè, quād fuit ante, visum. etiam ru-*

Firtilis assiduo si non renovetur arairo, bgo occur-

Nil nisi cum spinis gramen habebit * humus. pat.

Tempore qui longo stererit, male currit, & inter Ager.

Carceribus missos ultimus ibit equus.

Vertitur in teneram cariem, rimisque debiscit,

Siqua diu solitus cymba vacavit aquis.

Me quoq; desero (fuerim cum parvus & ante)

Illi, qui fueram, posse redire parem.

Contudit ingenium patientia longa malorum ;

Et pars antiqui nulla vigoris adest. (est,

Sape rameu nobis ut nunc quoq; sumpta tabella

Inq; suos volui cogere verbapedes : (nis,

Carmina scripta mibi sunt nulla, aut qualia cer-

Digna sui domini tempore, digna loco.

Deniq; NO N parvas animo dat gloria vires ; Fecunda

Et facunda facit pectora laudis amor.

laudis a-

Nominis & famæ quondam fulgore trahēbar,

mor fa-

Dum tulit antennas aura secunda mea.

candos fa-

Non adest est bene nūc, ut sit mibi gloria curæ ; cit.

Si liceat, nulli cognitus esse velim.

Az, quia cessarunt primò bene carmina, suades

Scribere, successus ut sequar ipse meos ?

Pace novem vestrâ liceat dixisse sorores,

Vos estis nostræ maxima causa fugæ.

Atq; dedit justas tauri fabricator abeni,

Perillu

Sic ego do pœnas artibus ipse meis.

Nil mihi debebat cum verbis amplius esse :

Sed fugerem incitò naufragus omne fretum.

At puto, si demens studium fatale retinacem,

Hic mihi præbebit carminis arma locus.

Non liber huc ullus, non qui mibi comnodes ari;

Verbiisque significant quid mea uerit, adest.

Omnis

* Omnia barbaria loca sunt, vocis que ferintur;
que pos- * Omnia sunt Getici plena timore soni.
sunt plena Ipse mihi videor jam dedidicisse Latine;
timore su- Nam didici Geticè Sarmaticèque loqui.
nant. Nec tamen, ut verum facias tibi, nostra teneri
Naso Ge- A componendo carmine Musa potest.
ticam lin- Scribimus, & si ripos absumimus igne libello
guam cal- Exitus est studii parva favilli mei.
luit. Nec possum, & cupio non ullos ducere versus;
Ponitur id circa nosster in igne labor.
Nec nisi pars casu flammis erupta, dolore,
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam, que nil metuentem talc magistrum
Perdidit, in cineres ars mea versa fore!

ELEGIA XIV.

Ad amicum, quod literas non datur, cum
faceret cætera.

HAEC tuus è Getico mittit tibi Naso salutem.
Mittere si quisquam, quo caret ipse, possit.
Aeger enim traxi contagia corpore mentis,
Libera tormento pars mihi nequa vacet.
Pérque dies multos lateris cruciatibus uritur;
Sic quoq; uon modico frigore lœfit hyems.
Si tamen ipse vales, aliquā nos parte valeamus.
Quippi mca est humeris fulta ruina tuis.
Qui mibi cùm dederis ingentia pignora, cùm
Per numeros omnes hoc tu eare caput:
Quod tua me raro solatur epistola, peccas;
Rémque piam præstas, & mibi verba negas.
Hoc, precor, emenda: quod si correxeris usum,
Nullus in egregio corpore nevus erit.
Pluribus accusem, fieri nisi possit ut ad rati
Littera non veniat, missa si illa rames.
Dii faciant ut si temeraria nostra querela,
Téq; putem falsò non meministi se mei.
Quod precor, esse liquet: nōq; enim mutabilis
Credere me fas est de floris esse tui.
Cena prius gelido desit absubbia Ponto;
Et careat dulci Triunctoris Hylla thymo;

Immemorem quām te quisquam convincat amici;

Non ita sunt fati flamina nigra mei.

Nigra fla-
mina.

Tu tamen ut fallax possis quocq; pellere culpa

Crimina, quod non es, nē videare cave.

Ita solebamus consumere longa loquendo

Tempora, sermoni deficiente die:

Sic ferat, ac reserat tacitas nunc littera voces,

Et peragant linguae chartia manusque vices.

Quod tibi nē nimium videar diffidere, siq;

Veribus hoc paucis admonuisse satis:

Accipe, quo temper finitur epistola verbo,

Aitq; meis dīscere ut tua fata, Vale.

ELEGIA XV.

Ad uxorem, quod suis libris sit æterna.

Quanta tibi dederim nostris monumenta libellis,

O mibi me conjux charior, ipsa vides.

Deirabat auctor i mulum fortuna licebit;

Tu tamen ingenio clara ferere meo.

Dūmq; legar, pariter tecum tua fama legitur;

Non potes in mæstos omnis abire rogos.

Cūmq; viri casu possis miseranda videri,

Invenies aliquas, quæ, quod es, esse velint;

Quæ te, nostrorum cūm sis in parte maiorum,

Felicem dicant, invidiānq; tibi.

Non ego divitias dando tibi plura dedisse;

DIVITIIS ad manes nil feret umbra suos. Dicitur ad
Perpetui fructum donavi nominis; idque inferos

Quo dare nil potui munere majus, habes.

Adde, quodq; rerum sola es tutela mearum;

Ad te non parvi venit honoris onus:

Quod nunquam vox est de te mea muta, tuique

Judiciis debes esse superba viri.

Quæ nē quis possit temeraria dicere, persis;

Et pariter serva meq; piāmque fidem.

Nam tua, dum stetimis, turpi sine criminie mansit

Et tantum probitas irreprehensa fuit.

Par cadem nostri nunc est tibi facta ruinæ;

Conspicuum virtus hæc tua ponat opus. (est,

ESSE bonæ facile est, ubi quod vetas esse remota

Et nihil officiis nupta quod obstat habet.

inferos
non per-
veniunt.

Vera ami- Cūm Deus intonuit, non se subducere nimbo,
citia. Id dēmum est pietas, id socialis amor. (bernat;

R A R A quidem est virtus, quam non fortuna gu-

* Si qua ta- * Quā maxat stabili, cūm fugit illa, pede.

men pretii * Si tamen est pretium cui virtus ipsa peritum;

sibi merces Irq̄ parūm lēris arduo rebus adest:

ipsa periti Si tempas muneres, per secula nulla tacetur;

est. Et loca mirantur quā patet orbis iter.

Fides Pe- Ap̄icis ut longo teneat laudabilis æv⁹

nelopea. Cernis ut Admeti cautetetur, & Hectoris uxor?

Ausāque in accensos Hippias ire rogos?

Ut vivat famā conjux Philaceia, cujus

Iliacum primo vir pede pressi humum?

* At nece * Nil epus est morte pro me; sed amore fidēque:

nil opus Non ex diffīcili fama perenda tibi est.

est. Nec te credideris, quia non facis ista, moneri:

Fide opus Vela dāmus, quamvis remige pappis eat.

est erga a- Quid monerit facias, quod jam facis, ille monen-

micos. Laudat, & bortatu comprobat acta suo. (de

FINIS.

